Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…май 1921 оной …ын 21-hээ гарана | № 66 (16289) | 1983 оной мартын 20, воскресени | Сэн 3 мүнгэн.

В. И. Ленинэй, партиин Центральна Комитедэй үүсхэлээр, Бүхэроссин Центральна Гүйсэдхэхы Комитедэй шиидхэбэреэр жаран жэлэй саана—1923 оной майн 30-да—Буряадай Автономито Совет Социалис Республика бии болгогдоhон байна.

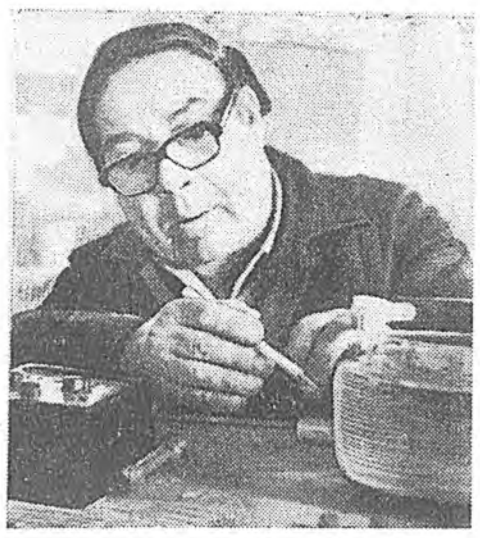
Россин Федерациин бүридэлдэ буряад арадта автономи ба гүрэн түрэ бии болгоhон ушар хадаа олон зуун жэлэйнь түүхэдэ гэрэлтэ hайхан шэнэ хуудаhа нээжэ үгөө.

(«Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ой тухай» КПСС-областной комитедэй тогтоолhоо).

Мүнөөдэр—гэр байрын-коммунальна ажахын, …үн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭНЭ

…АЙНААР …АНГАХА …ЛГАТАЙБДИ

…н гурбан жэлэй туршада хүн …аhуудалай хэрэглэмжэ ханга…рида хүдэлнэб. Бүри үхибүүн …эхилэн энэ тэрэ юумээр hо…дээрэhээ, нимэ ажалда дурлаа …нигэжэ шэлэhэн энэ мэргэжэ…хы наhаараа шахуу ажаллаад, …аа амаралтада гараа hэм. …лгүйгөөр минии гэртээ hуужа …б. Жэл тухай гэртээ hуугаад …оной ажаhуудалай хэрэглэмжэ … комбинадта ажаллахаяа оро…б. Мүнөө хүн зоной ажаhууда…тэнүүдые хангадаг байшанда …б. Энэ байшангаймнай …ын тэг дунда оршодог …зон ехэ олоор ябадаг байна. …ье эндэ хүн зоной али бүхы …дые хангаха арга боломжонууд …и. Бэедээ таарахаар гоё хуб…лха, үhэеэ заhуулха, хубсаhа …хэ, угаалгаха, дүрэеэ буул…хэ мэтэhээ эхилээд лэ электро…плиткэ, бритвэ, самовар, холо… болон бусадшье хэрэгсэлнүү…лха хүнүүд нишэ ерэжэл бай…о таhардаггүй гэхэдэ зүйтэй.

…удайнгаа эрхим hайнаар, саг …онь дүүргэгдэhэндэ сэдьхэл дүү…ар халиhан шарайтай хүнүү… байшангhаа гаража ябахыень …, мүн лэ тэдэнтэй адли баяса…бди. Тиимэhээ хүн зоной ман…, асаржа орхиhон захилнуу…г соонь, эрхим шанартайгаар … түлөө үнэн сэдьхэлhээ …бди.

… ехэнхидээ электрочайнигуу…троплиткэнүүдые заhуулхаяа … Мүн самовар, утюг, бритвэ бо…дшье электро-хэрэгсэлнүүдые …ардаг гээшэ. Эдэ бүгэдэ хадаа … үдэр бүриин тон шухала хэ… болоно гэжэ манай цехэй …тэд hайн ойлгодог гээшэ. Тии…э харюусалгаяа ходо hанажа, …ябадагбди.

… ажалладаг газар хүн зоной …лай хэрэглэмжын орёо техни…арилгын цех гэжэ нэрлэгдэhэн …эмнай «Бурятбыттехника» нэ…мэдэлдэ ородог байна. Манай … хүн тоологдоно. Коллективэйм…үд эбтэй эетэй, ажалша бүхэриг, … hанаатай хүнүүд юм. Би нимэ …эдэ ороод ажаллажа байhандаа … баяртайб, сэдьхэлээ ханаги … Манай цехые Анатолий Ва… Мальцев хүтэлбэриидэг юм. … дүршэлөөр баян, шадабари ехэ…жэлтэ мүн Н. С. Хлызов, Н. Э. …в гэгшэд эндэ мүн лэ олон жэлэй … ажаллажа ябаhан намтартай, … булта ёhотойл «алтан гартай» …олоно. Залуушуулшье манайда олон. Тэдэнние үнэн сэхээр, ажалша бэрхээр hургажа хүмүүжүүлэгшэдшье бии байха. Мастернууд Геннадий Фомин, Игорь Титов гэгшэд үшөө залуушье hаа, яhала шадамар, бэрхэ мэргэжэлтэд болотороо ургаа. Эдэнэр ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. И. Титов Советскэ райсоведэй депутадаар hунгагданхай. Тэрэ хани нүхэдэйнгөө үндэр этигэл найдабарине харюулхын тула бүхы шадалаараа оролдоно.

Түсэб тухай хэлэхэ болоо hаа, бидэ жэл бүри даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэбди. Мүнөөшье түрэл республикынгаа байгуулагдаhаар 60 жэлэй алдарта ойе угтуулан, абаhан уялгануудаа бэелүүлхын түлөө аhан шадалаараа оролдожо байнхайбди.

Зүгөөр ажал хэрэгэймнай урагшатай түргөөр ябахыень hаатуулдаг ушарнууд үшөөл бии. Жэшээлхэдэ, приборнуудые түргэн болзор соо заhабарилха гэхэдэ, хэрэгтэй запчастьнууд дуталдадаг. Энэ ушарhаа боложо, хүнүүд тэдэ хэрэгсэлнүүдээ үни удаан саг соо хүлеэхэ баатай болоно. Ушар нимэhээ бүхы дутуу дундануудаа усадхаха талаар шанга хэмжээ ябуулгануудые абаха шухала. КПСС-эй ЦК-гай XXVI съездын; партиин Центральна Комитедэй удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд дотор хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгые саашадань улам hайжаруулха тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаhан байна. Арад зонойнгоо ажабайдалые hайжаруулха талаар парти болон правительствын табиhан эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула манай hалбариин хүдэлмэрилэгшэд ехэ оролдолго гарган, бүхы хүсэеэ элсүүлэн, ажаллажа байна. Манай нэгэдэлэй, мүн цехэй коллектив эдэ зорилгонуудые hайнаар ойлгоно, ушар нимэhээ гүрэнэй түсэбүүд болон абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар, болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.. Тиихэдээ ажалай үндэр бүтээсэ туйлахын, гурим журам бүри шангадхахын түлөө тэмсэнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ ажалай журам шангадхаха талаар коллективтэмнай хөөрэлдөөнүүд, суглаанууд олоор үнгэргэгдөө. Мүнөө ажалайнгаа журам бүри шангадхаха, хүдэлмэриингөө шанар ба ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бүхы анхаралаа хандуулнабди. Ингэжэ хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө hайндэрые урма баяртайгаар угтажа байнабди.

Х. ЗАЙЦЕВ,
«Бурятбыттехника» нэгэдэлэй орёо техникэ заhабаридаг цехэй слесарь.

КПСС-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДТЭ

КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА САБШАЛАН, БЭЛШЭЭРИЕ ҮНДЭҺӨӨРНЬ ҺАЙЖАРУУЛХА, ҺАЙЖАРУУЛАГДАҺАН БЭЛШЭЭРИИН УРГАСЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ, ХҮДӨӨ АЖАХЫН ГАЗАРЫЕ УҺАЛХА ХҮДЭЛМЭРИДЭ БЭЛДЭХЭ БА ҮНГЭРГЭХЭ ТАЛААР ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ ГУРБАН ҺАРА ҮНГЭРГЭХЭ ТУХАЙ

Ниитын адууhа малые үнэгүй ногоон тэжээлээр хангахын, мүн бүдүүн болон шэмэтэ тэжээл бэлэдхэлгын хэмжээе дээшэлүүлхын тула үбhэ тэжээлэй ургаса үгэдэг газарые, сабшалан болон бэлшээрине зүбөөр ашаглаха зорилго табижа, КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоол баталан абаа.

Тус тогтоолой ёhоор, 1983 оной мартын 15-hаа июниинь 15 болотор габшагай хүдэлмэриин гурбан hарын туршада республикын колхоз, совхозууд нуга сабшалан, бэлшээриин газарые үндэhөөрнь hайжаруулха, hайжаруулагдаhан бэлшээриин үрэжэлые дээшэлүүлхэ уhалууриингаа системэнүүдые бэлдэхэ ба газараа уhалха ёhотой.

Апрель—май hарануудта сабшалан, бэлшээри дээрэ культуртехническэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулхын тула колхоз, совхозуудай хүсөөр Мелиорациин ба уhанай ажахын министерствын, «Сельхозхимия» нэгэдэлэй подрядна организацинуудтай хамта бэлэдхэл hайнаар эмхидхэхэ, сабшалан, бэлшээриин хүрьhыень үндэhөөрнь hайжаруулхын түлөө тусхай газарнуудые элирүүлхэ, тэндээ болдогуудыень, hөөг бургааhануудыень саг соонь арилгаха, органическа, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые зөөжэ оруулха гэхэ мэтэ бусад хүдэлмэринүүдые үнгэргэжэ, тэндэhээ найдамтай, үндэр баян ургаса абаха габшагай гурба hарын туршада «Бурятводстрой» управлени, «Сельхозхимия» нэгэдэл, мүн колхоз, совхозууд, сабшалан, бэлшээринеэ дээгүүрнь ба үндэhөөрнь hайжаруулха талаар культуртехническэ хүдэлмэри үнгэргэхэ даабари дүүргэгдэхээр республикын агропромышленна нэгэдэлэй совет, Хүдөө ажахын министерство, Мелиорациин ба уhанай ажахын министерство, «Сельхозхимия» нэгэдэл, «Бурятводстрой» управлени, КПСС-эй райкомууд, райгүйсэдкомууд, РАПО-нууд, колхозуудай правленинүүд, совхозуудай дирекцинүүд уялгалагдаа.

Илангаяа культуртехническэ хүдэлмэри хэхэдээ шанарта, комплексно аргаар бүтээлгэдэ анхаралаа хандуулха, олон жэлэй ногоо гү, али хоорондонь таригдадаг ургамал хараалагдаhан саг соонь тариха, тэжээлэй ургамалай газарнуудые, сабшалангуудые хорёолхо зэргэтэй.

Мүн районуудта, колхоз, совхозуудта хэрэглэгдэхэеэ болиhон, гэшхэгдэшэhэн бэлшээринүүдые hэргээхэ ба шэнэдхэхэ талаар хүдэлмэри ябуулха даабари үгтөө.

1983 оной май hарада Хүдөө ажахын министерство, Мелиорациин ба уhанай ажахын министерство, РАПО-нууд бүхы байhан олон жэлдэ хэрэглэгдэдэг бэлшээринүүдэй бэлэн болоhыень шалган абаха ёhотой.

Апрелиин 1 болотор уhалууриин системэнүүдые, бүлүүр станцинуудые, уhалууриин техникэнүүдые гүйсэд заhабарилжа дүүргэхэ, тиигээд уhалууриин системэнүүдтэ ородог газарнуудаа уhалхадаа бүхы бүлүүр станцинуудаа, «Фрегат» түхэлэй уhа сасадаг түхеэрэлгэнүүдээ үдэр hүнигүй хүдэлгэхэ болоно.

Мүн март—июнь hарануудта органическа ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдые таряалан болон сабшалан дээрэ схээр гаргахые оролдохо хэрэгтэй.

КПСС-эй райкомууд, колхоз, совхозуудай партийна, профсоюзна организацинууд сабшалан, бэлшээри дээрэ культуртехническэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, ургасыень дээшэлүүлхын тула ажахынуудай(бригадануудай, отрядуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхээр уялгалагдаа. Энэ талаар КПСС-эй обкомой бюрогой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1980 оной майн 26-да баталан абаhан тогтоол мүнөө болотор хүсэндөө байhан зандаа. Тус тогтоолоор урдань баталагдажа, культуртехническэ хүдэлмэридэ хабаадагшадай социалис мүрысөөнэй болон тэдэниие материальна талаар урмашуулха гурим хуушанайхяараа үлөөгдэнхэй.

Республиканска газетэнүүдэй редакцинууд, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Телевидени болон радио-дамжуулгын комитет гурбан hарын туршада хэгдэжэ байhан ажалые хэблэлдэ үргэнөөр харуулхаар, радио, телевиденеэр дамжуулхаар уялгалагдаа.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Хүн зоной hуудал байдалые хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэд үдэр бүри олон миллион захил бэелүүлдэг юм. Энэ hалбариин хүдэлмэриин шанарhаа совет хүнүүдэй ажаhуудал гол түлэб дулдыдадаг байна. Эгээл тиимэhээ хүн зоной hуудал байдалые хангалгын албые саашадань хүгжөөлгэдэ оньhото техникээр хангалгада саг үргэлжын анхарал хандуулагдадаг.

Тус hалбаринуудай ажалшадай мэргэжэлтэ hайндэртэ гэр байрын-коммунальна ажахын ба хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зорюулагдаhан баярай суглаан дээрэ энээн тухай хэлсэгдээ. Энэ суглаан мартын 18-да Москвада. Союзуудай байшангай Колонно зал соо болобо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо М. А. Яснов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо И. И. Бодюл, КПСС-эй ЦК-гай таhагые даагша И. Н. Дмитриев, хэдэ хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, социалис мүрысөөнэй түрүүшүүл, ниислэл хотын олониитын түлөөлэгшэд суглаанда хабаадаhан байна.

РСФСР-эй гэр байрын-коммунальна ажахын министр Ф. В. Попов элидхэл хэбэ.

Хүдэлмэреэ саашадань нарижуулан hайжаруулхын, совет хүнүүдые хангалгын шанарые дээшэлүүлхын, ажалай ба үйлэдбэриин журамые шангадхахын, жэлэй ба бүхы табан жэлэй даабаринуудые хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхын тула hалбаринуудай ажалшад бүхы хүсэеэ элсүүлхэ юм гэжэ суглаанда хабаадагшад найдуулаа.

(ТАСС).

К. МАРКС БОЛОН Ф. ЭНГЕЛЬС ТУХАЙ ДУРСАЛГАНУУД

Научна коммунизмын үндэhэ hуурие тобигшад тухай дурсалгануудай дүүрэн суглуулбари—«К. Маркс болон Ф. Энгельс тухай дурсалганууд» гэhэн номой хоёрдохи хубинь хэблэгдэн гараба. Элдэб үеүүдэй—К. Маркс болон Ф. Энгельсэй түрэл түтимүүд ба дүтынь хүнүүдэй, тэдэнэй ханинар болон соратнигуудай, уласхоорондын хүдэлмэришэн ба революционно хүдэлөөнэй ажал ябуулагшадай, эрдэмтэд болон публицистнүүдэй бэшэhэн очеркнууд бусад материалнууд тэрээн соо толилогдоhон байна. Ажабайдалайнгаа элдэб үе шатануудта пролетариадай агуу ехэ багшанартай уулзаhан тухайдаа тэдэнэр hонирхолтойгоор хөөрэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай бэлдэhэн номые Политическэ литературын хэблэл барлан гаргаба.

(ТАСС).

ШҮҮМЖЭЛХЫ ЁҺООР

Ажалай болон гүйсэдхэлгын журам hайжаруулан бэхижүүлхэ асуудалаар Зүүн-Сибириин технологическа институдта профсоюзай гэшүүдэй суглаанууд дүн хамта 8000 гаран студентнэрэй хабаадалгатайгаар бүхы факультедүүдтэ, хүтэлбэрилхы захиргаанай, ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй болон багшанарай — дүн хамта 1332 хүнэй хабаадалгатайгаар бүхы 43 кафедрада үнгэргэгдөө. Тэдэ суглаанууд дээрэ хамтадаа 251 хүн үгэ хэлэжэ, институдайнгаа ажабайдалда, студентнэрэй hуралсалда hаад тойбо ушаруулдаг зүйлнүүдые элиршэлэн шүүмжэлhэн байна. Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгын үндэhөөр профсоюзай 25 гэшүүдтэ ниитын нүлөөтэй донгодолго үгтөө.

Зүбшэгдэhэн гол асуудалаар гуша гаран хэмжээ ябуулгануудай тогтоол баталагдаа.

Институдай электротехническэ факультедэй суглаанда Улаан-Үдэ хотын Советскэ районой прокурор нүхэр А. Ф. Покацкий хабаадалсажа дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Л. БЕРДНИКОВ.
институдай партбюрогой секретарь.

ЖУРАМ—АМЖАЛТЫН ТҮЛХЮУР

ДҮҮРГЭМЭЭР ЭРИЛТЭ

Мухар-Шэбэрэй районой Суулгын совхозой гурбан отделенидэ ажалай журамые шангадхаха тухай асуудалаар суглаанууд үнгэргэгдэбэ.

Совхозой 3-дахи отделениин суглаанда отделениин партийна организациин секретарь Г. М. Родионов элидхэл хэжэ, эндэ зарим хүдэлмэришэдэй журам дээрэ тогтоhон байна.

Удаань элидхэл тухай үгэ хэлэлгэдэ ажалай ветеран, МТМ-гэй аккумуляторщик П. И. Аносов ажалай журамые шангадхаха гэhэн эрилтэ табяа. 3-дахи отделениин суглаан дээрэ сомоной Соведэй түрүүлэгшэ А. М. Денисова түлишэ - түрхилгын материалнуудта гамтайгаар хандаха тухай мэдүүлээ. Кадрнуудай таhагые даагша В. П. Черноярова, гаражые даагша Ц-Д. Д. Бальжинимаев социалис мүрысөөе улам дэлгэрүүлхэ, ажалай журам эбдэгшэдтэй эрид шанга тэмсэл хэхэ тухай үгэ хэлэhэн байна.

Хүдэлмэриин журамые саг үргэлжэ эбдэhэнэй ба ажалай үедэ архи уудагайнгаа түлөө В. М. Мальцев, Т. Ф. Мальцева, Н. Н. Чимитов гэгшэд профсоюзай гэшүүнhээ энэ суглаан дээрэ гаргагдаа.

КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой 2-дохи секретарь П. Т. Хабалов энэ суглаанда хабаадалсажа, үгэ хэлэhэн байна.

* * *

Мүн энэл районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Барай отделенидэ колхозниггуудай суглаан болобо. Элидхэлшэ тус колхозой түрүүлэгшэ В. Н. Козлов, Барай hүнэй фермые даагша, коммунист Н. Т. Егорова, гаражые даагша, коммунист Н. М. Фефелов, колхозой шалгалтын комиссии түрүүлэгшэ, коммунист Г. И. Иванов үгэ хэлэхэдээ: «Ажалай сагые тоо бүридхэлдэ абаха, гамнаха. Ажалай журам эбдэhэн ушар бүхэнэй түлөө шанга эрилтэ табиха», — гэжэ онсо тэмдэглээ. Һогтуугаар ажалдаа ерэдэг hаалишадай нэрэнүүдые сэхэ нэрлээд, хэды шэнээн ехэ хохидол ажахыдаа тэдэнэй үзүүлдэг тухай үгэ хэлэгшэд шүүмжэлээ.

Б. ЖАМБАЛОВ.

Улаан-Үдэ хотын «Электромашина» заводой хоёрдохи цех предприяти соогоо эгээн томо, гол цехүүдэйнь нэгэн юм. Энэл цехтэ элдэб түхэлэй электродвигательнууд суглуулагдажа, Эхэ оронойнай олон область, хизаар, республиканууд эльгээгдэхэhээ гадна, хилын саадахи гүрэнүүдтэ ябуулагдана.

Тус цехэй хүдэлмэришэд даалгагдаhан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандаж, оролдосотой hайнаар хүдэлнэ. Тиимэhээ заводойнгоо коллективэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ ходо илажа, түрүү цехүүдэй нэгэн гэжэ суурхаhаар үнинэй.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэн, цехэй коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түрүүшын үдэрhөө эршэтэй hайнаар хүдэлжэ байна. Хоёр hарын түсэб бүхы хараагаар болзорhоо урид дүүргэгдэжэ, 2 миллион 507 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа.

Пленумэй табиhан зорилгонуудтай зохилдуулан, журам шангадхаха асуудал цехэй партийна, хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ хэлсэгдэhэн, бодото хэмжээ ябуулганууд абтаhан юм. Мүнөө тэдэнь хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байнаб? Энээндэ зорюулагдаhан цехэй профсоюзай хамтын суглаан эндэ боложо үнгэрбэ.

Үдэшын табан час. Түрүүшын халаанай хүдэлмэри дүүргэhэн, үдэшын халаанда ерэhэн хүдэлмэришэд, мастернууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд цех соогоо олоороо суглараба. Профсоюзай суглаае цеховой комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. В. Маников нээгээд, цехэй начальник Ю. М. Золотаревто үгэ үгэнэ. Али болохо хэмжээнүүдые абаhанай ашаар ажалай журам, ниитын ёhо гурим эбдэхэ ушар цехтэ үсөөржэ байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Гэбэшье, энэ талаар ехэ юумэн хэгдээ гэхын аргагүй. Ажалай журам, ниитын ёhо гурим эбдэхэ ушарнууд үшөөл дайралдаhаар. Энэ жэлэй эхинhээ хойшо цехэй хүдэлмэришэд Грезлев Фетисов хоёр архи уугаад ябатараа тэлэрүүлгын газарта ороо. Геазин, Моисеенко, Лапердин гэгшэд хулиган ааша гаргаа. Эдэнэртэ шанга зэмэ тохогдоо, зунай сагта амаралтада гараха, нэмэлтэ түлөөhэ абаха эрхэеэ хаhуулаа.

ХҮН БҮХЭНЭЙ ХЭРЭГ

Ажалай журам эбдэхэ ушар нёдондоной түрүүшын хоёр hарынхиhаа нилээд үсөөн болоошье hаа, үшөөл усадхагданагүй. Жэлэй эхинhээ 14 хүндэ, тэрэ тоодо обмотчица Перфильева, токарь Воронин, изолировщица Бурнашова, штамповщица Киязя, заливщик Изюров, сверловщик Балдаев гэгшэдтэ зэмэ тохогдоо, зарим нэгэнииинь хүдэлмэриhөө сүлөөлэгдөө.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэhэн цехэй ахамад мастер Е. А. Френкель, хүдэлмэришэд Н. Шульгина, С. Коаленко, Р. Назарюк, З. Игумнова болон бусад ажалай болон үйлэдбэриин журам шангадхаха талаар хараалагдаhан хэмжээ ябуулгануудые дүүргэхын тула шанга тэмсэл хэхэ хэрэгтэй гэhэн эрилтэ табяа, саашадаа гурим хазагайруулбал, бүри шанга хэмжээн абтаха гэhэн шиидхэбэри абтаба.

Энэнь тон зүб. Юуб гэхэдэ, нэгэ хүнэй ажалдаа гарахагүйдэ гү, али гээгдэжэ ерэхэдэ, голодоhо гаргахадань участок хүндэ байдалда ороно. Нэгэ участогай гээгдэлгэдэ ороходо цехэй, бүхы заводой хүдэлмэри таhалдана. Тиимэhээ ажалай, үйлэдбэриин журам, ниитын ёhо гурим нарин hаа сахилга хүн бүхэнэй хэрэг болонхой.

Хүн бүхэнэй үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлхын тула, тэдэндэ ажалай зохид эрхэ байдал байгуулха тон шухала. Тиихэдэ заводой столово хүдэлмэришэдые hайнаар хангана гүй, цех соо заримандаа хүйтэн, агаарынь сэбэр бэшэ, эндэ тэндэhээнь үлеэжэ байдаг. Тэрээнhээ боложо хүнүүд олоороо үбшэлнэ. Тиихэдэ 17 болон 26-дахи маршрудай автобуснууд саг болзортоо ябанагүй. Хүнүүд автобусой зогсодог газарта үни удаан байха, даараха, хүдэлмэриhөө гээгдэхэ баатай болоно гэжэ суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Цехэй профсоюзай суглаанда заводой директор В. А. Галин, КПСС-эй Советскэ районой нэгэдэхи секретарь В. Н. Башкеев хабаадалсажа үгэ хэлэбэд.

Хэлсэгдэhэн асуудалаар суглаанда хабаадагшад тусхай тогтоол баталан абаа.

Нимэ суглаанууд заводой бүхы цех, участогуудта үнэргэгдөө.

Ц. СУБАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: суглаан дээрэ слесарь З. И. Игумнова үгэ хэлэжэ байна.

А. ШОИЖОЛОВОЙ фото.

…АГНАЛ

…альна ажахые хүг…лаар габьяатай бай… түлөө Улаан-Үдын …н управлениин гэр …агалалгын юhэдэхи … слесарь-сантехник … Владимирович **Кли…** …Бурятремстрой» нэ…аhабарилга-барилгын … участогай модоно …лай бригадир Ни…удасевич **Тубановта,** …оканал» гэжэ үй…н нэгэдэлэй булуур … машинист Вален…сеевна **Удовенкодо** …ай АССР-эй коммунальна …жахын габьяата хү…эгшэ» гэhэн хүндэ…зэргэ олгогдобо.

* * *

…лис мүрысөөндэ үй…н үндэр дүнгүүдые …айнь түлөө гэр бай…ммунальна ажахын …ой ажаhуудалай хэрэг…нгалгын хүдэлмэрилэг…үдэртэй дашарамдуу…аhуудалай-коммуналь…ахын Хориин үйлэд… управлениин хубсаhа … Валентина Федоров…**ровае,** «Бурятрем… нэгэдэлэй заhабарил…лгын Хориин участогай начальник Александр Александрович **Заводскиие,** «Буряткоммунэнерго» үйлэдбэриин нэгэдэлэй Энергосбыдэй электролабораториин ахалагша мастер Лев Леонидович **Лахипине,** Улаан-Үдын трамвайн управлениин албанай начальник Валентина Иннокентьевна **Нефедовае,** коммунальна ажахын Улаан-Үдын управлениин тусхай авто-ажахын автомобилиин жолоошодой бригадир Федор Викторович **Прохоровые,** «Бурятремстрой» нэгэдэлэй Захааминай заhабарилга-барилгын участогай модоно дархан Булято Дареевич **Раднаевые,** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй - Президиум **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

* * *

Хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хэрэгые хүгжөөхэ талаар габьяатай байhанайнгаа түлөө хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын Загарайн үйлэдбэриин районно управлениин оёдолшодой бригадын бригадир Мария Ивановна **Араповада,** Захааминай үйлэдбэриин районно управлениин хубсаhа эсхэгшэ Александра Георгиевна **Никоновада,** «Бурятшвейбыт» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй директор Павел Манжуевич **Петуховто,** «Бурятбыттехника» гэжэ үйлэдбэриин республиканска нэгэдэлэй электро-гагнуурша Иван Миксимович **Синкеевичтэ** **«Буряадай АССР-эй хүн зоной ажаhуудалай талаар хангалгын габьяата хүдэлмэрилэгшэ»** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

Социалис мүрысөөндэ үйлэдбэриин үндэр дүнгүүдые туйлаhанайнь түлөө гэр байрын-коммунальна ажахын болон хүн зоной ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэй дашарамдуулан, Сотниковой үйлэдбэриин районно управлениин сабхи оёдог цехэй хүдэлмэришэн Юлия Васильевна **Ведерниковае,** Кабанскын үйлэдбэриин районно управлениин оёдолой цехэй мастер Нина Ильинична **Масленниковае,** «Бурятмебельбыт» гэжэ үйлэдбэриин республиканска нэгэдэлэй хүдэлмэришэн Агафья Селиверстовна **Малютинае,** «Бурятбытхимчистка» гэжэ үйлэдбэриин республиканска нэгэдэлэй директор Парфен Ионович **Николаевые,** ажаhуудалай хангалгын Улаан-Үдын үйлэдбэриин городской управлениин хүдэлмэрилэгшэ Нина Егоровна **Синкевичые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

РАЙКОМОЙ ҮДЭРНҮҮД

Үйлэдбэриин болон ажалай журамые али болохоор бэхижүүлхэ бүхы хүдэлмэриие нарин нягтаар эмхидхэхэ бригадна подрядай гүрим үргэнөөр нэбтэрүүлжэ, хүдэлмэриин шанарые эрид дээр дээшэлүүлхэ хэрэгтэ манай Хойто-Байгалай районой партийна организаци ехэ анхарал хандуулдаг юм. Энэ шухала асуудалнууд пленумүүд, бюрогой заседанинууд дээрэ ходо харагдадаг, тодорхой хэмжээнүүд абтадаг, тэрэнэй дүүргэлтэ наринаар хинан шалгагдажа байдаг. Райкомой бюрогой үүсхэлээр ажалшадтай, БАМ-ай барилгашадтай уулзалганууд үнгэргэгдэнэ. «Нээмэл бэшэгүүдэй үдэшэнүүдтэ», «Хүдэлмэриин һүүлээр уулзалгануудта» ажалшад олоороо хабаадалсажа, дутуу дундануудтухайгаа сэхэ руунь хөөрэлдэдэг болонхой. Иимэ уулзалганууд үйлэдбэриин ашаг үрые, хүдэлмэриин шанарые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ түлхисэ болажо үгэдэг байна.

Иимэ уулзалгануудай шэнжэ түхэл ходол шэнэлэгдэжэ, улам һайжаруулагдана. Үйлэдбэри ямараар эмхидхэгдэнэб? Барилгын организацинуудай хоорондохи холбоо барисаан хэр зэргэ хүгжэнэб? Хангалгын албанай мэргэжэлтэд али зэргын харюусалгатайгаар ажал хэрэгтээ ханданаб? Эдэ бүхы асуудалнуудта харюу абахын тула барилгын участогуудаар ябаха хэрэгтэй бшуу. Райкомой бюрогой шиидхэбэриин ёһоор холын посёлогуудта «райкомой үдэрнүүдые» үнгэргэжэ эхилбэбди. Партийна, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, худалдаа наймаанай предприятинуудай, ажалшадай хэрэглэмжэ хангадаг албанай, милициин хүдэлмэрилэгшэд «райкомой үдэрнүүдтэ» хабаадалсажа, ойлгуулалгын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхынгаа хажуугаар бодото туһаламжа хүргэдэг байха юм. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар ямар хүдэлмэриин хэгдэжэ байһан тухай хөөрэдэг, хүдэлмэришэдэй хэхэ гол шухала зорилгонуудые заажа үгэдэг байна.

Тээсгэн Кичерэ посёлогто ээлжээтэ «райкомой үдэр» үнгэргэгдэбэ. КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой нэгэдэхи секретарь Н. И. Крючков, районой арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ В. М. Брянский, ажалшадай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадай директор А. В. Сафронов, «Нижнеангарсктрансстрой» трестые эрхилэгшын орлогшо А. В. Кравченко, ЛОВД-гэй начальник В. В. Струнин болон бусад хабаадалсаа. Эдэнэр барилга-хабсаралгын 608-дахи поездын, «ЭстонБАМстрой» гэжэ барилгын колоннын, түмэр замай Кичерэ станциин хүдэлмэришэдтэй уулзажа, ажал хэрэгыень хараһан, хөөрэлдэһэн байна.

Барилга-хабсаралгын 608-дахи поездын коллектив түмэр замай Ангоя станциин барилга эхилһэн аад, ехэ ноб-шо удаанаар хэжэ байнхай. Котельнын барилга бүри үнгэрһэн жэл дүүргэгдэхэ байгаад, мүноошье хүсэндөө ороогүй. Юундэб?! Хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдөөд орхиходо олон юумэ элирбэ. «Нижнеангарсктрансстрой» трестын УПТК-гай хүдэлмэрилэгшэдэй гэмээр котельнын түмэр-бетон хушалтанууд барилгын ондоо организацида үгтэһэн байшоо. Ангоя станциин барилгашад хирпиисэ, цемент болон бусад материал хараалагдаһан нормоһоо багаар абаһан байна. Хангалгын албанай хүдэлмэрилэгшэдэй муугаар хүдэлһэн дээрэһээ барилгашад гээгдэлдэ оробо бшуу. Эдэ дутагдалнуудые ойрын лэ сагта усадхаха гэһэн шиидхэбэри уулзалгада хабаадагшад батална.

«ЭстонБАМстрой» гэжэ барилгын поездын коллектив түмэр замай Кичерэ станциин корпусуудые, байрын гэрнүүдые барижа байнхай. Богонихон болзорой туршада түс поездын коллектив нилээд ехэ барилга хээ. Поездын бүхы хүдэлмэришэд һайн байраар хангагданхай. Үнгэрһэн жэлэй даабари амжалтатайгаар дүүргэгдээ.

—Манай поездын коллектив байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабри болзорһоонь урид, майн 30-да, дүүргэжэ, Буряадай АССР-эй 60 жэлэй түүхэтэ ойн баярые ажалай бэлэгтэйгээр үгтахаар эрид шиидэнхэй, — гэжэ «ЭстонБАМстрой» поездын начальник Ю. М. Соловьев райкомой үдэртэ хабаадагшадта мэдээсэбэ.

Февралиин эхеэр Северомуйск, Уоян посёлогуудта «райкомой үдэрнүүд» мүн лэ үнгэргэгдэһэн байна. Эндэ мүн лэ олон тоото хүтэлбэрилхы тушаалтан хабаадалсажа, түмэр харгы барилгашадтай, Хойто-Муйын тоннель малтагшадтай уулзажа, ажал хэрэгтэнь дайралдадаг дутагдалнууд тухай хөөрэлдэһэн байха юм. Жэшээлхэдэ, Северомуйск посёлогто хүн зоной тоо олошоржол байна. Шэнэ шэнэ гэрнүүд урган бодоно. Тиигээд котельнэнүүд юундэшьеб баригданагүй. Гэрнүүд муугаар дулаасуулагдана. Һургуулиин байшан үргэдхэгдэхэ аад, мүнөө болотор юуншье хэгдэнэгүй. «Райкомой үдэртэ» хабаадагшад эдэ бүхы асуудалнуудые ехэл анхаралтайгаар хаража үзөөд, байгша оной зун котельнэ, һургуулиин шэнэ байшан бариха гэһэн шиидхэбэри баталаа. Хойто-Муяын тоннель баригшад, Витим тээшэ түмэр харгы татажа байгаа хүдэлмэришэд олооро уулзалгада хабаадалсажа, һанамжа дурадхалнуудаа хэлэхэдээ:

—Хэрбээ барилгын материал, онһон техникэ бидэ дутамаггүйгөөр абаад байбал, гүрэнэй даабари болон уялгаа дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулхабди,—гэжэ мэдүүлбэ.

«Райкомой үдэрнүүдые» үнгэргэхэдөө, партийна, ажахын хүтэлбэрилэгшэд юрын хүдэлмэришэдтэй сэхэ ажал дээрэнь уулзажа хөөрэлдэнэ, ажал хүдэлмэреэ түргэдхэхэ арга боломжонуудые элирүүлнэ, хүдэлмэришэдтэй нягта барисаа байгуулна. Март һара соо Гоуджекит, Солнечный, Байкальское болон бусад посёлогуудта «райкомой үдэрнүүдые» үнгэргэхөөр хараалаанхайбди. Бидэ иимэ үдэрнүүдые үнгэргэхэдөө, һайса бэлэдхэл хэдэг гуримтайбди. Лекторнууд, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, оёдолшод, наймаашадта эртээнһээ даабари үгтэдэг. Үйлэдбэридэ бии байгаа арга боломжонуудые сум хэрэглэхэ, социалис мүрысөөнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ «райкомой үдэрнүүд» тон ехэ үүргэ нүлөө үзүүлнэ гээд һанагдана.

П. МИТЯСОВ,
КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

ТОГТУУРИТАЙ УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

ХЯАГТЫН РАЙОНОЙ РАНЖУРОВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ АХАМАД АГРОНОМ Н. В. КУЗНЕЦОВОЙ ХӨӨРӨӨНҺӨӨ

—Манай ажахын таряашад, механизаторнууд үнгэрһэн 1982 ондо үндэр баян ургаса ургуулаа. Тусхайлбал, 59 мянган центнер түсэбэй орондо 72,7 мянган центнер орооһо, 12 мянган центнер хартаабха абаа, ниитынгээ адууһа малда 9,8 мянган тонно силос, 900 тонно сенаж, 31,1 мянган центнер үбһэ бэлэдхээ. Гүрэндэ 30,2 мянган центнер таряа, 4,8 мянган центнер хартаабха худалдажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргээбди.

Түбхын түрүүн тарялан дээрэхи бүхы хүдэлмэриие хаһа саг соонь, һайн шанартайгаар бүтээхэ, илангаяа газарай хүрьһэ элдүүрилхэ, утэгжүүлгэ оруулха таарамжатай һайн онол аргануудые хэрэглэдэг болоһоной ашаар бидэ тогтууритай һайн ургаса абанабди. Олонхи механизаторнууд даалгагдаһан ажалдаа үнэн шударгыгаар хандана, эдэнэрэй мэргэжэл шадабариин дээшэлһэнһээ ехэ юумэн дулдыдана. Эдэ бүгэдын ашаар гектарай 20 центнер хүрэтэр таряа абанабди. Нёдондо колхозоороо 3630 гектар газарай гектар бүриһөө дунда зэргээр 18,7 центнер орооһо суглуулхада, харин В. И. Алексеевэй даадаг тракторно—таряан ажалай бригадынхид гектарай 20,8 центнер орооһо сохёо һэн.

Колхозой 6731 гектар тарялан тракторна гурбан бригадада даалгагданхай юм. Зональна шэнэ гуримаар хүдэлжэ эхилһэнһээ хойшо тарилгын газарнууд севооборотой ёһоор гуримшуулагданхай. Иигэжэ жэл бүри орооһото ургамалнууд 53,9 процент, паар 22 процент, тэжээлэй ургамалнууд 21,8 процент газар эзэлнэ. Иимэ гуримаар ажаллахадаа, бидэнэр таряа элбэгээр ургуулнабди, адууһа малдаа хүсэд хүрэхэ тэжээл нөөсэлнэбди. Бүхы тарялаамнай 9 севооборотдо хубаарагданхай. Тиихэдээ шэниисэеэ паар дээрэ таринабди. Сэбэр паар орооһо тарянай тогтууритай һайн ургаса абаха гол үндэһэ һуури болоно ха юм. Юуб гэхэдэ, иимэ газарта шииг нойтон горитой байдаг, хүрьһэнэйнь үрэжэл һайн, буртаг ногоогүй сэбэр байдагынь элитэ.

Бидэндэ сэбэр паарай дуталдадаг дээрэһээ шэниисэеэ хойто жэлынь тэрэл газартаа тариха баатай болонобди. Энэл ушарһаа тарялангай хубаарилгые дахин хаража үзэхэ, сэбэр паараа ургэдхэхэ хэмжээнүүдые абахабди. 1977-80 онуудай туршада паар дээрэһээ гектар бүриһөө 16—18 центнер ургаса ургуулдаг һаа, нёдондо 1338 гектарай гектар бүриһөө 27,7 центнер ороо-һо сохёобди. Мүнөө бидэндэ бүхыдөө 1500 гектар паар бэлдэгдэнэ. Бидэ хабар газарай хүрьһэнэй гэдэжэ эхилэмсээр май һара гаратар паар хахалдаг гуримтайбди.

Эдэ бүгэдын хажуугаар үрэһэ хүрэнгэ бэлдэхэ хэрэгтэ һаналаа хандуулнабди. Бидэ жэл бүри «бурятская-34» сортын шэниисэ 2100 гектарта, «бурятская-79» сортые 500 гектарта таринабди. Үшөө «целинная 20» сортын үрэһэн хэрэглэгдэнэ.

Д. ДОНДОКОВ,
бэшэжэ абаба.

АМЖАЛТААРАА АЛДАРШАҺАН

Сэлэнгын баруун бэедэ оршодог «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахы хадаа Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэрэй үйлэдбэриин практика гарадаг, мүн тэндэхи эрдэмтэдэй научно-шэнжэлгын хүдэлмэри эрхилдэг газар гээшэ. Тиигээд эрхилдэг таряан ажалаараа, хонин малаараа болоходоо, колхоз, совхозтой адлирхуу ажахы болоно.

Үнгэрэгшэ ойн баярай жэлдэ ажахын коллектив яһала һайнаар хүдэлжэ гараа, үйлэдбэриин олохон һалбари дээрэ амжалта түйлагдаа. Хүдөө ажахын ургамалнуудай нэгэ гектарай ургаса һураггүй дээшэлһэн байха юм. Урданайхида орходоо үбһэ тэжээл ехээр абтаа. Эдэ бүгэдын ашаар малай ашаг шэмэ дээшэлһэн, мал ажалай продукци элбэгээр абтаһан байха юм. Жэшээнь, гүрэндэ һү тушаалга 104 процент, мяха худалдалга 129 процентээр, нооһо тушаалга 115 шахуу процентээр дүүргэгдээ, тугалнууд, хурьгад, унагад урда урданайхиһаа олоор абтаа. Тиигэжэ түл абалгын түсэб дүүргэгдэһэн байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ тэрэнэй отделенинүүдээр ябагдаһан байна. Урда жэлнүүдтэ түбэйнь һүнэй фермэ ажахыһаа холо саагуур сууржалаг һэн. Эндэхи һаалишан Любовь Николаевна Седых бүхы республика соогоо мэдээжэ болонхой. Тиихэдэ Гүрэльбын һаалишадай дунда нүхэр Мяханова ходо түрүүлжэ ябадаг байгаа.

Ажахын үйлэдбэриин байдалда яһала ехэ хубилалтанууд болоо. Һаяын сагта түбэй фермэ Гүрэльбын эбэртэ малай комплексын дэргэдэ нүүлгэгдэжэ, шэнэ байрада оруулагдаба. Тиихэдэ комплекс дээрэнь олон зуугаад үхэрэй багтаамжатай томо шулуун байра аһаглалгада үгтэһэн байха юм. Тиигээд ерэхэдээ, энэ хубилалтаһаа яһала ехэ аша үрэ гараһан байна. Нэгэдэхеэр, үхэр малнууд, илангаяа һаамхай үнеэд хото газарай оршонһоо зайлуулагдаба, нэгэ газарта суглуулагдаба. Хоёрдохёор, тэдэнииие зооветеринарна талаарнь хангахада, үбһэ һолоомоёо хубаарилан үгэхэдэ, тэжээлэй рацион гээшые наринаар сахихада, эрдэм-шэнжэлгын хүдэлмэри эрхилхэдэ зохистой, таарамжатай болобо.

Нэгэ иимэ хубилалта тухай онсо дурдамаар. Мүнөө үедэ түрүү һаалишадай тоо һураггүй олошорһон байха юм. Энээн тухайда «Байгал» гэжэ һуралсалай ажахын хүдэлмэришэнэй комитедэй түрүүлэгшэ Нина Павловна Зимина иигэжэ хөөрэбэ:

—Манай ажахыда малшадай зүблөөн үнгэргэгдэжэ. Ойн баярай жэлэй ажалай үрэ дүнгүүд согсологдоһон байна. Социалис мүрысөөнэй дүн гаргахада, бүхы арбан дүрбэн һаалишад бултадаа мүрысөөндэ илагшадай тоодо оробо.

Ажалай урилдаанда арбан дүрбэн һаалишадай илажа гараха гээшэ ямар удхатайб? Тэдэнэр түс бүриингөө түсэбһөө гадна социалис уялгануудаа булта үлүүлэн дүүргэһэн байна бшуу. Жэшээнь, нүхэр Кожевникова жэл соогоо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 4872 килограмм һү һаажа, түрүү зэргэдэ гаранхай. Тэрээндэ хоёр зуун табин түхэриг мүнгэн—материальна урмашуулга үгтэнхэй. Галина Вторушина тэрээнтэй ана-мана ябана. Фермын, үхэрэй комплексын һаалишад бүхыдөө залуу хүнүүд юм. Яахадаа эндэхи һаалишад ниитэ олооро амжалта түйлана гээшэб! Тон түрүүндэ үниинэй эрхим бэрхэ һаалишадай—нүхэд Седых, Мяхановагэй зэргын хүнүүдэй — ажалай амжалтанууд тэдээндэ һайн жэшээ боложо үгөө. Хоёрдохёор, һуралсалай ажахын захиргаан, партком болоод хүдэлмэришэнэй комитет мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ онсо анхарал хандуулна гээшэ. Тэрээн дээрэһээ хүнүүд ажалдаа дуратайгаар хүдэлдэг, олохон ушарта амжалта түйладаг байна. Ондоошье түрүү һаалишадые жэшээлэн нэрлэе. С. Н. Степанова, Н. Х. Мантушкина, Т. В. Стрежнева, Г. Е. Ермолаева, Г. Г. Бадеева болон бусад түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай. Тэдэнэр бултадаа шахуу үнеэн бүриһөө 4500 литр һү һааха гэһэн уялга абанхай. Тиигээд үнгэрһэн жэлдэ дурсагдагша тоонууд эдэнэй ажалай хүсэнэгүүд дотор холо хойно үлэнхэй байба.

Һуралсалай ажахыда Посельскэ фермын малшадай нэрэнүүд магтаалтайгаар дурдагдана. Үхэршэд Е. А. Хвостова, Г. А. Бурдуковская, Н. К. Билсагаев, А. Н. Жаркой гэгшэд буруу, хашарагуудай шэгнүүрые хоног соогоо 800—1000 граммаар нэмээнэ.

Ажахын хонишод яһала һайнаар ажаллажа, үнгэрэгшэ жэлые муу бэшэ үрэ дүнгүүдтэйгээр үнгэргэһэн байха юм. Эндэ бүхыдөө 450 гаран хурьгад түсэбһөө гадуур абтажа түлжүүлэгдээ, зуун эхэ хонин бүриһөө 111 хурьгад абтаа. Түрүү хонишон А. Ш. Норбоева зуун эхэ хонин бүриһөө 126 хурьга абаһан, хонин бүриһөө 4 килограмм 400 грамм нооһо хайшалһан байна. Тиихэдэ Н. А. Калаганскиин толгойлдог отара дээрэ зуун эхэ хонин бүриһөө 121 хурьгад абтаа, хонин бүриһөө 4,5 килограмм нооһон хайшалагдаа. «Байгал» ажахынхидые соёлой болон медицинын зүгһөө хангаха хэрэгтэ ажахын захиргаан, партийна болон профсоюзай организацинууд яһала анхарал хандуулна. Малшад болон бусад хүдэлмэрилэгшэд зохид һайн гэр байрануудта ажаһууна. Тэдэнэрые ажа-

БАЛТА ХАДУУРАЙ ХОЛБООН

Яруунын райондо барилга жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ. Нёдондо эндэ 288 хонинной байха зургаан кошара, һүнэй блогтой ба тэжээл бүйлүүлхэ цехтэй, дүн хамта 200 үхэрэй байра ганса Нарһатын совхоздо баригдаһан. Тиихэдэ Иисэнгын, «Улаан туяа» совхозуудта мал шахан таргалуулгын талмайнууд түхеэрэгдээ. «Комсомольский» совхоздо ажаһуугшад 150 номертой АТС-тэй боложо амараа. Харин «Целинный» совхозойхид өөрын пилорамтай болоһондоо баяртай.

Үнгэрһэн жэлдэ район дотор нэгэ болон хоёр байратай 52 гэр баригдажа, хүдөөгэй олон ажалшад шэнэ байраяа толлоһон байна.

Район дотор хэгдэжэ байһан барилга гол түлэб ажахын аргаар бодхоогдоно. Гэхэ зуура, Улаан-Үдэһөө ерэжэ, туһалдаг шефүүдэйнгээ туһаламжые дурданғүй гаража болохогүй байна. Жэшээлхэдэ, Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой барилгашадай бригада Иисэнгын, «Юбилейный» болон бусад совхозуудта жэл соо 15 гэр барижа үгөө. Тиихэдэ «Электромашина» завод «Бурятремстрой» нэгэдэл хоёр түс түстаа гурба, табан гэрнүүдые барижа туһалһан байна.

Шефүүд болон өөһэдынгөө ажахынуудай бодхооһон шэнэ гэр, байрануудые хаража ябахада, балта хадуурай холбоон хүсэтэйл байна даа гэжэ һанагдана.

В. БАЯНДУЕВ,
районой агропромышленна нэгэдэлэй ахамад инженер.

Гэрэй эзэн Василий Викторович Семеновтой ажал хүдэлмэри тухайнь хөөрэлдэжэ һуунабди. Байшан соонь һаруул, дулаахан. Нэгэ таладаньь «Хонишоной булан» түхеэрэгдэнхэй: элдэб шагналнууд—грамота, вымпелнүүд үлгөөтэй, хонидоо хайшан гэжэ, хэдынэй үедэ, ямар хэмжээтэйгээр эдеэлүүлхэ, ундалуулха заабари гэхэ мэтэ зүйлнүүд бии. Бүхы совхозой болон өөһэдынь бригадын абаһан социалис уялга эндэ хаража уншанабди. Энэ совхоз 6600-гаад түрэхэ хонитой аад, 100 эхэ хониноһоо 90 хурьга абаха, толгой бүхэнһөө 3,1 килограмм ноо-һо хайшалха зорилготой байба. Ахалагша хонишон В. В. Семеновой бригадада 617

ТҮРҮҮ ХОНИШОНОЙДО

РЕПОРТАЖ

толгой түрэхэ хонид даалгагданхай. Тэрэнэй һамган Лидия Ивановна, мүн хонишон Борис Алексеев—эдэнэр (нэгэдэхи зураг) нэгэ эбтэй бригадада оролсоно. Эдэнэй абаһан уялга ниитэ совхозойхидо орходоо нилээд дээгүүр: 100 түрэхэ хониноһоо 103 хурьга абаха, толгой бүхэнһөө 3,7 килограмм ноо-һо хайшалха, хурьган бүхэнһөө 22,8 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэй болгоод тушааха.

Бидэнэр хонидоо эдеэлүүлжэ байха үедэнь ерэһэн байбабди. Газаагуурхи ажалынь мэгдэл тудэгэсэлгүй, нэгэ жэгдээр ябана гэжэ хүрэһөөр обёорхоор. Сакманщигууд Л. Чунышев, М. Гемогеев (хоёрдохи зураг) тэбшэ руу холимол тэжээл зоонэд. Василий Викторович Лидия Ивановна хоёр хонидойнгоо хэр зэргэ эдеэлжэ байһыень ябажа харанад. Хүурай, дулаан дал соогоо өөдэргэн хурьгад гүйлдэн дэбхэрэлдэнэ. Оройдоо хэдыхэн үдэрэй урда тээ гараһан аад, харахада соггой солбонууд. Сонхоор игааһан наранай гэрэлдэ зариманиинь «яһала мэхэтэйгээр» бэеэ шаранад.

—Бидэндэ ехэ оролдосотой һайн туһалагшад, сакманщигууд энэ жэлдэ дайралдаа. Ямаршье һануулга, үлүү үгэгүйгөөр тэдэнэр өөһэдынгөө ажалые хэдэг,—гэжэ ахалагша хонишон В. В. Семенов омогорхон хэлэнэ.

А. ШОЙЖОЛОВ,
манай корр.

Торнин совхоз.

К. МАРКСЫН ТҮРЭҺӨӨР 165 ЖЭЛЭЙ, НАҺА БАРАҺААР 100 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ЛЕНИН МАРКСЫН ЗОХЁОЛНУУДЫЕ УНШАНА

В. И. Ленин бүхы наһан соогоо Карл Марксын зохёолнуудта саг үргэлжэ хандадаг байһан. Тэрэнэй өөрынь хэлэһэнэй ёһоор, философиин, экономикын болон политическэ гол шухала, орёо асуудалнуудые шиидхэхэдээ, тэрэ Маркстай хододоо «зүбшэдэг» байгаа. Марксын зохёолнуудай юуень уншаһан байнабта? — гэһэн анкетын асуудалда 1920 ондо харюусахадаа, «Бултыень шахуу» гэжэ Ленин харюусаһан юм. Совет правительствые толгойлогшын Кремльдэхи библиотекэ соо ород болон хариин хэлэнүүд дээрэ хэблэгдэһэн К. Марксын болон Ф. Энгельсэй 168 ном тоологдодог һэн. Тэдэнэй олонхи соо Ленинэй тэмдэглэлнүүд, зураһан газарнууд мүнөөшье болотороо бии. Гансал Карл Марксын болон Фридрих Энгельсэй бэшэгүүдэй (немец хэлэн дээрэ гараһан) дүрбэн ботиин хуудаһануудта 120 гаран тиимэ тэмдэглэл байха юм.

Ленинэй зохёолнууд болон бэшэгүүд соо Марксын гансал «Капитал» 300 гара дахин, «Коммунис партиин манифест» 130 гара дахин дурдагдаһан ба үгэнүүдынь дабтан хэлэгдэһэн байна. Парижска коммунын түүхэтэ удха шанарай шэнжэ тодорхойлһон Марксын нэгэ бэшэг зуу шахуу дахин дурдагдаһан байна бшуу.

Маркс болон марксизм тухай Ленин бага балшар наһандаа, ородой хаанние үгы хэхэ ябадал бэлэдхэлгэдэ хабаадалсаһанайнгаа түлөө 1887 ондо алуулһан өөрынгөө аха Александр Ульяновһаа анха түрүүшынхеэ дуулаа бэлэй. 18-тай ябахадаа Ленин Марксын гол зохёол болохо «Капиталтай» түрүүшынхиеэ танилсаба. «Үдэшэндөө, тэрээнтэй дуугаралсаха гэжэ доошоо буухадамнай, Марксын теориин үндэһэ һууринууд тэрэнэй нээжэ үгэхэ шэнэ хараа бодомжонууд тухай тэрэ зурхоо хүдэлгэнгеэр, ехэ дэбжэлтэтэйгээр хөөрэдэгынь һанадагби», гэжэ эгэшэнь — Анна Ильинична Ульянова-Елизарова бэшэһэн байдаг.

Хэдэн жэлэй үнгэрөөд байхада, 90-дэхи онуудай эхиндэ, Марксын гол шухала бүхы зохёолнуудые уншажа дүүргэһэн Ленин тэрэнэй үзэл сурталые бэлиг шадабаритайгаар нэбтэрүүлдэг болоод байгаа ха юм. Тэрэ үедэ Самарада байхадаа «Капитал» шудалхадань нүхэдтөө туһалдаг һэн. «Владимир Ильичэй дэлбэлэн тайлбарилһанай һүүлээр К. Марксын «аймшагтай» «Капиталые» уншахань, ойлгохонь хүнгэн болодог. «хүрэшэгүй» Маркснай манай, түрэл, дүтын болон ойлгосотой хүн болодог һэн»,—гэжэ тэдэнэй нэгэн — А. Беляков дурсаһан байдаг.

Надежда Константиновна Крупская иигэжэ дурсаһан байна: «**Ленин Марксые эрхим һайнаар мэдэдэг һэн**». 1893 ондо тэрэ Питер ерэхэдээ, Маркс болон Энгельсэй зохёолнуудһаа ехэ юумэ мэдэдэг байһаараа бидэнние, тэрэ үеын марксистнуудые, ехэтэ гайхуулһан юм».

Урдань хэблэгдээгүй Марксын зохёолнуудые туннагалалгын хойноһоо Ленин хододоо, ехэ анхаралтайгаар ажаглдаг һэн. Тиихэдээ тэдэнние һуһан уншадаг бэлэй. 1920 ондо Совет Россида хэблэгдэн гаргагдаһан «Нищета философии» гэжэ Марксын номой заха талануудта Ленинэй зураһан, тэмдэглэһэн газарнууд мүнөөшье байһаар зандаа. Тэрэнние уншахадаа, «К. Марксын Анненковта бэшэһэн шэнэ бэшэг бии. 1846 оной декабриин 28. Хаанаһаа абтааб? Гар бэшэгынь хааһа хэблэгдэһэн байгааб?» гэжэ Ленин тэмдэглэһэн байдаг.

Революциин һүүлээрхи хүшэр хүндэ жэлнүүд тухай Крупская иигэжэ дурсана: «...парти доторой эгээл шанга тэмсэлэй үедэ гү, али граждан дайнай шиидхэхы үедэ, дотоодын байдалай орёо түгшүүритэй үенүүдтэ Владимир Ильичэй кабинедтэ оло дахин орохо доо Маркс болон Энгельсэй тэмдэглэгдэһэн, зурагдаһан нээмэл ботиин тэрэнэй урда хэбтэхые харахаш. Түүхэ гүнзэгыгоор шэнжэлхэдээ, тэрэ мүнөө сагай шухала асуудалнуудта харюу бэдэрдэг байгаа ха юм».

Марксда орходоо түүхын ондоо эрхэ байдалда Ленин ажаһуугаа, ажаллаа гээшэ. XIX зуун жэлэй эсэстэ сүлөөтэ ёһоной урилдөөтэ тэмсэлэй һууриие монополинууд эзэлжэ, капиталис томо гүрэнүүдэй хоорондохи зүришэлдөөн дэлхэйн дэлгүүрэй болон колониальна оронуудай түлөө тэмсэл улам шангадаһан байна бшуу. Энэмнай Марксын үзэл болдолые «баримталагшабди» гэжэ өөрыгөө нэрлэдэг хүнүүдэй урда тэрэнэй гол ёһонуудые ниитын шэнэ баримтанууд болон үзэгдэлнүүдые шэнжэлхэдээ хэрэглэжэ шадаха эрилтэ хэзээ хэзээнэйхиһээ шангаар табяа бэлэй. Иимэ шадабаригүй хүнүүд марксизмда этигэлээ алдажа, тэрээнһээ хадуурһан гү, али буржуазна дэлхэйн экономико болон политикада болоһон горитой ехэ хубилалтануудые хараада абангүй. Марксизмын ... гол ёһонуудые дахин дахин дабтадаг байгаа.

Марксизмда «шүүмжэлхы тала» баримталагшадай, мүн догматигуудай хараа бодолые тайлбарилхадаа, Ленин Марксын зохёолнуудта үшөө, үшөө дахин хандалаг байгаа. Тиихэдээ тэрэнэй ухаан бодолой ямараар хүгжэдэг байһые наринаар шэнжэлхэдээ, Марксын зохёолнуудые шүүмжэлэгшэдэй хаана, ямар ушарта марксизмын суртал һургааалһаа хадуурһыень элирүүлдэг һэн. Ленинэй олонхи шухала зохёолнууд: «Арадай ханинар» гэжэ юун бэ, тэдэнэр социал-демократуудта эсэргүүгээр хайшан гэжэ дайлалдадаг бэ?», «Россида капитализмын хүгжэлтэ», «Материализм ба эмпириокритицизм», «Империализм — капитализмын дээдэ шата», «Гүрэн ба революци» гэхэ мэтэ зохёолнууд имагтал иигэжэ бэшэгдэһэн байгаа.

Маркс болон марксизмые «цитатануудаар» бузарлалгые Ленин илангаяа эрид шангаар буруушаадаг байгаа. «Марксизм хадаа онсо гүнзэгы удхатай, олон янзын һургаал болоно»—гэжэ тэрэ тэмдэглэдэг һэн. — Тиимэһээ Марксын зохёолнуудһаа абтаһан хэһэг үгэнүүдые—илангаяа таарууггүй газарта хэрэглэгдэһэн—марксизмһаа хадуурһан хүнүүдэй гэршэ баримтануудай дунда ходо ходо ушаржа болоно» (зохёолнуудай дүүрэн суглуулбари, 34-дэхи том, 415-дахи хуудаһан).

Тэрэнние хэтэдээ мүнхэ, эгээл дүтын хүн шэнгеэр тоолодог байһан дээрэһээ марксистска һургаалые хазагайруулагшадта, Маркста добтологшодто Ленин хайра гамгүйгөөр харюу сохилто үгэдэг байгаа. «Би Маркс болон Энгельстэ дуратайб. Тэдэнние муушалһан юумые амгалан тэнюунээр тэсэжэ шадахагүйб. Эдэмнай ёһотой хүнүүд лэ! Тэдээнһээ һураха хэрэгтэй. Бидэ энэ үндэһэ һуури дээрэһээ гараха ёһогүйбди»—гэжэ 1917 оной январь һарада, Россидахи Февралиин буржуазно-демократическа революциин урда тээ тэрэнэй бэшэһэн бэшэг соо уншанабди (49-дэхи том, 378-дахи хуудаһан). Зүгөөр Ленин бурхан шэнгеэр бэшэ, харин газар дэлхэйн юрын хүн шэнгеэр Маркста хандадаг байгаа (тэндэ, 348-дахи хуудаһан).

Маркста халуун дулаанаар хандахадаа, имагтал түүхэтэ үйлэ хэрэгүүдые бэшэ, харин хүнүүдые тэрэнэй ямараар сэгнэдэг байһандань, Ленин хизааргүйгөөр этигэдэг һэн. Нэгэ иимэ ушар һануулая. 1919 ондо хуушанай адвокат В. И. Танеев тэрэнние хамгаалһан грамота үгэхэ гүйлтатайгаар Совет правительствада хандаһан байгаа. Түс гүйлтыень дэмжэхэдээ, «арад зонние

ҮНӨӨДЭР—ГЭР БАЙРЫН-КОММУНАЛЬНА АЖАХЫН, ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

САГАЙ ЭРИЛТЭДЭ ХАРЮУСАМААР

ти, правительство ажаһуудалай хэ- хангалгые саашa- гэдэ саг үргэл- хандуулжа бай- КПСС-эй XXVI партиин ЦК-гай нумүүдэй шиид- мүн 1977 ондо ан «Захилнуудые шанар һайжа- алшадые улам гаха талаар н зоной ажаһуу- эмжэ хангалгын н хүдэлмэри н ЦК-гай тогтоол одбор харагдана. алай хэрэглэмжэ лбанай материа- кэ баазые бэхи- адань хүгжөөхэ э ябуулгануудые ажаһуудалай машинануудые, ионно аппарату- бсаһа хунар хи- гаар сэбэрлэхэ, аһа угааха түхеэ- заһабаридаг дые хурдан ариха, тэдэнине оньһон түхеэ- хангаха, түрүү бтэрүүлхэ хэрэг- арал хандуулха гээд тэрэ тог- лэгдэнэ. Энэ тон лтын үндэһөөр, бликада хүн зо- лай хэрэглэмжэ лам һайжаруулха д хэмжээ ябуул- үүлэгдэжэ байн- табан жэлэй тур- ее ажаһуудалай хангалгын албан гэнеэр хүгжөө. бсаһа хунар хи- гаар сэбэрлэхэ, шэрээр будаха гэжэһэн «Бурят- жэ нэгэдэлэй тус- болгогдоһониинь тай, саг дарыдаа эжэн болоно гэ- болохогүй ха. Мү- дэл хото городой 66, хүдөө нюта- шадта 55 зүйлэй эелүүлдэг болоо. н жэлэй урда тээ трикотажна фаб- дэ нэгэ багахан һэн. Тиихэдэ хүн доол 2 зүйлэй дэжэ, жэлдээ 150 ан түхэригэй за- гэдэг байгаа. 1 миллион гаран ламжа хүн зон- энэ.

дэхи табан жэ- н жэлэй туршада ектив үйлэдбэ- сэбүүдые, абаһан гануудаа амжал- дүүргэхын түлөө ай социалис мү- оролсоод, нөөсэ жонуудаа үргэ-

нөөр хэрэглэн хүдэлһэн байна. Тиигэжэ үнгэрһэн жэлэй түсэб 102,4 процент дүүргэгдэжэ, түсэбһөө гадуур 26,4 мянган түхэригэй хангалга бэелүүлэгдээ юм. Ажалай бүтээсэ жэлэй туршада 30 процентээр дээшэлээ. Хүдөө нютагуудай хүн зониие хангаха талаар нилээд амжалта туйлаабди. 1982 ондо, урзандахи жэлтэй сасуулбал, 2 дахин ехэ хэмжээнэй захилнууд

гомнай бүри ехэ юм. Юуб гэхэдэ, жэлһээ жэлдэ хүн зониие хангалгын эрилтэ ехэтэй боложо байһаниинь эли. Байгша ондо, үнгэрэгшэ жэлтэй сасуулбал, хүн зониие хангалгын хэмжээн 10,6 процентээр дээшэлхэ ёһотой. Ангай арһа сэхэлэн татаха, шэрээр будаха, үхэр малай, хониной арһа элдэхэ, шэрээр будаха, дотор хубсаһа өөһэдөө угааха гэхэ мэтэ ажалые улам

дүүргэгдээ. Энэ үедэ оньһон түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо, хубсаһа хунар угааха, сэбэрлэхэ филиалнууд нээгдээ, шэнэ зүйлэй хангалга дүүргэдэг болохо гэхэ мэтэшэлэн хэмжээнүүд абтаа. Жэшээнь, һүүлэй хоёр жэлэй туршада 61 элдэб янзын оньһон түхеэрэлгэ тодхогдоо, тэрэ тоодо бүтээсэ ехэтэй 19 түхеэрэлгэ хуушанай орондо һэльбэн шэнэлэгдэбэ. Тодорхойлбол, Онохойдо, Нижнеангарскда, Улаан-Үдын райондо болон бусадшье газарта шэнээр нээгдэһэн филиалнуудта хүн зонһоо захилнууд абтадаг бололбо. Закаменск хотодо арһа элдэхэ, будагта оруулха цех ашаглагдаба. Мүн районуудтахи хүн зоной хэрэглэмжэ хангалгын комбинадууд, хүдөө нютагуудтахи пунктнууд элдэб захилнуудые үдэр бүри абажа байдаг болобо. Мүнөө хүдэлмэридөө түрүү онол арга хэрэглэхын, элдэб гээлтэ, хороолто доошолуулжа, алмалта ба арьбалалта туйлахын, хүдэлмэриингөө шанар, ажалай журам һайжаруулхын түлөө оролдолго гаргажа байнабди. Тиихэдээ социалис мүрысөөе һайнаар эмхидхэхэ, үйлэдбэриин ашаг үрые, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ эрилтэ табинабди. Илангаяа «Гээгдэгшэдгүйгөөр ажаллаха» гэһэн уряа үргэнөөр дэмжэгдэнэ. Ажалаймнай түрүүшүүл энэ талаар бусадта үльгэр жэшээ харуулна. Хубсаһа сэбэрлэгшэ Е. В. Броваренко, аппаратчица В. А. Вишнякова, хубсаһа шэрээр будагша В. В. Кокорина, аппаратчица, Улаан-Үдын горсоведэй депутат Л. В. Смолина, хубсаһа угаагша Е. П. Замодворова болон бусад эрхим ажалайнгаа түлөө орден, медальнуудаар шагнагдаһан байна.

Саашадаа бэелүүлхэ зорил-

үргэдхэхэ зэргэтэйбди. Гэхэтэй хамта, үйлэдбэриин талмайн бага дээрэһээ мүнөө үедэ бүхы зүйлэй хангалгые нэбтэрүүлжэ шадахагүй байнабди. Жэшээлхэдэ, нэгэдэлэймнай гол фабрикада энэ шалтагаанһаа боложо, хоморой бензин дээрэ хүдэлдэг «ТБ-25» түхеэрэлгэ хэдэн жэлэй туршада ашаглагдангүй, жэбэржэ хэбтэнэ. Хүнэй захилнуудые дүүргэлгын шанар муу байһаар. Тэрэшэлэн түрүүшүүлэй баян дүй дүршэлые олоной хэрэг болгохо, бригадна гуримаар ажаллаха, шанарай өөрын тамгатай продукци үгэдэг болгохо асуудалнуудта горитой анхарал хандуулагдаха ёһотой. Голодоһогүйгөөр хүдэлхэ гурим үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэхэ ушартай. Мүнөө нэгэдэлэймнай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй 80 процентнь энэ гурим нэбтэрүүлхын түлөө тэмсэжэ байнхай. Һүүлэй жэлнүүдтэ захил хэгшэдэй зүгһөө ородог гомдолнууд үсөөрбэшье, энэ талаар дутуу дунданууд бии. Хэрбээ 1981 ондо 42 гомдолой ороһон байбал, 1982 ондо улам ургажа, 50 хүрэһэн байна. Энээнэй гол шалтагааниинь гэхэдэ, хүн зоной захилнуудые саг дарыдань, һайн шанартайгаар дүүргэлтын хойноһоо хиналтын һулаар табигдаһан ябадал болоно.

Ажал хүдэлмэридөө түрүү онол аргануудые хэрэглэхэ гээшэ тон шухала хэрэг мүн. Саашадаа промышленна предприятинуудтай захиргаанай зургаануудтай харилсаа холбоогоо улам бэхижүүлхэ болонобди. Захилнуудые хүн зоной ажалладаг, мүн ажаһуудаг газартань абаха арга нэбтэрүүлхэ шухала. Ушарынь, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, нэгэдэлэйнгээ предприятинуудай

хүдэлмэриие хүн зондо зохисотой, тааруу байхаар хүсилгажа байнабди. Энээнтэй дашарамдуулан хэлэхэдэ, ажалай журам наринаар сахиха гээшэ, илангаяа манай коллективүүдтэ мүнөө тон шухала асуудал болоно. Энээниие юундэ хэлэнэбиб гэхэдэ, хүн зониие хангадаг зарим районно үйлэдбэриин управлениин, ателье болон тушаалгын пунктнуудай хүдэлмэриин түлөө харюусалгатай хүнүүд «түсэб дүүргээгүй һаамнай, тиигэд гээд лэ үнгэрнэ бэзээ» гэжэ бодомжолдог байна ха. Энэл шалтагаанһаа боложо Хяагтын, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Түнхэнэй, Баргажанай районуудай үйлэдбэриин управленинүүд жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэжэ шадаагүй гэхэдэ алдуутай бэшэ.

Мүн кадрнуудые бэлдэхэ, хубаарилан табиха асуудал шухала удха шанартай хэрэг. Тиимэһээ тэдэнэй мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхын түлөө оролдонобди. Улаан-Үдэдэ, хэдэ хэдэн районуудта нэгэдэлэй бүхы шатын хүдэлмэрилэгшэдтэй семинарнууд болон бусад һуралсал үнгэргэгдэнэ. Ороной дээдэ һургуулинуудта манай нэгэдэлһээ эльгээгдэһэн хүбүүд, басагад һуража байна.

КПСС-эй обком болон республикын Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоол баталан абажа, хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын албанай байрануудые бариха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень ажахын органуудые уялгалһан юм. Гэбэшье, олонхи промышленна предприятинууд, колхоз, совхозууд энэ тогтоолые муугаар дүүргэнэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Тиихэдэ манай нэгэдэлэй предприятинууд шэрэ, химикадууд болон бусад материалнуудаар муугаар хангагдана.

Мүнөөдэр Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, гэр байрын-коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэрые тэмдэглэжэ байхадаа, ажал хүдэлмэридөө үндэр харюусалгатайгаар хандажа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалха зуураа, амгалан тайбан, энхэ элүүр, ажалдаа үшөөл ехэ амжалтануудые туйлахыень хүсэхэ байнаб.

Манай коллектив бүхы дутагдалнуудаа усадхан, нөөсэ арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэжэ, Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтахаар арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхээр зоригжонхой.

П. НИКОЛАЕВ,
«Бурятхимчистка» нэгэдэлэй генеральна директор.

ХЭХЭ АЖАЛ ЕХЭ

Гэр байрын-коммунальна ажахын хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэй дашарамдуулан, республикын гэр байрын-коммунальна ажахын министрэй орлогшо Л. А. Ждановтай манай корреспондент уулзажа, хэдэ хэдэн асуудалнуудта харюусахыень гуйһан байна. Тэрэнэй үгэһэн харюу доро толилогдоно.

—Гэр байрын-коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө һайндэрые ямар амжалтануудтайгаар угтажа байна гээшэб?

—Манай һалбариин хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXVI съездын, партиин Центральна Комитедэй удаадахи Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, ажалшадые гэр байрын-коммунальна талаар улам һайнаар хангахын түлөө оролдоно. Үнгэрэгшэ, 1982 ондо коммунальна ажахые хүгжөөхэ түсэбүүд бүхы дээрээ дүүргэгдээ. Жэшээлхэдэ, трамвайгаар хүниие зөөхэ 1982 оной түсэб 103,2 процент, байгша оной 2 һарын түсэб 112,5 процент дүүргэгдэбэ. Манай министерствын предприятинууд болон организацинууд олзо орошо оруулха үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые 103 процент, байгша оной хоёр һарын түсэбые 101,7 процент дүүргэбэ.

«Бурятводоканал» гэжэ республиканска нэгэдэл, Улаан-Үдын трамвайн управлени, гостиницануудай нэгэдэл түсэбүүдээ ходо үлүүлэн дүүргэдэг предприятинуудһай болоно. Тиихэдэ Прибайкалиин, Хориин, Сэлэнгын ба бусад хэдэн районуудай коммунальна ажахын предприятинууд һалбариингаа хүдэлмэрилэгшэдэй үдэрые ажалай амжалтануудаар угтажа байна. Социалис мүрысөөндэ илагшадые бидэнэр үнэн зүрхэнһөө амаршалнабди.

—Капитальна барилгын ябаса тухай хөөрэжэ үгыт, Леонид Александрович.

—Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи оной туршада хүн зоной ажабайдалые, ажалай эрхэ байдалые һайжаруулха талаар нилээд ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэгдээ. Эндэ хэдэ хэдэн тоо баримтануудые дурдая. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада Улаан-Үдэдэ 37,5 километр ута электросетьнууд шэнэдхэн заһабарилагдаа, «Буряткоммунэнерго» нэгэдэлэй захиргаанай корпус, Ахын райондо барилга-заһабарилгын участогай үйлэдбэриин бааза, Улаан-Үдын трамвайна управлениин подстанци, Хурамхаанда ба Хойто-Байгалай районуудта гостиницанууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаһан байна. Тодорхойлон хэлэбэл, 1981 ондо республикын тосхон һууринууд, районуудай түбүүдые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ 3 миллион 693 мянган түхэриг, городуудые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ 1 миллион 807 мянган түхэриг мүнгэн гаргашалагдаа. Тиихэдэ Баргажанай, Сэлэнгын, Кабанскын, Загарайн, Хяагтын, Хойто-Байгалай, Прибайкалиин районуудай түбүүдэй олон үйлсэнүүд асфальтаар хушагдаа. Ингээд дулаархада эдэ бүхы хүдэлмэрее эхилжэ, үргэнөөр ябуулха болонобди.

Жэл бүри гэр байрын-коммунальна ажахыда мүнгэн ехээр гаргашалагдана. Жэшээлхэдэ, гэр байрануудые ба коммунальна ажахые барилгада 1981 ондо 3 миллион 397 мянган түхэриг гаргашалагдаһан байбал, 1982 ондо 4 миллион 955 мянган түхэригтэ хүрэһэн байна.

Республикын ниислэл — Улаан-Үдэдэ нилээд ехэ барилганууд хэгдэнэ. Городойнгоо үйлсэнүүд ба кварталнуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар оролдолго гаргагдана. Ажалай Улаан-Тугай ордено Х. Намсараевай нэрэмжэтэ гүрэнэй буряад драмын академическэ театрай шэнэ байшангай оршон тойрониие болбосон түхэлтэй болгохо, оперо болон баледэй театрай урда фонтан бариха гэхэ мэтэ олон янзын горитой юумэнүүд хэгдэһэн байна. Буряад республикынгаа 60 жэлэй ойе угтуулан, ниислэл хотоёо улам гоё һайхан болгохо түсэбүүд бэелүүлэгдэжэ эхилбэ.

—Ажал хэрэгтэтнай дайралдадаг дутагдалнууд тухай хөөрэжэ үгыт.

Болохол даа. Һайндэрнүүдтэшье дутагдалнуудаа

Манай хөөрэлдөөн

дурдангүй орхихо аргамнай үгы. Жэшээлхэдэ, капитальна барилгые абажа харая. Бидэнэр барилгашадай гэмээр олон объектнүүдые саг болзортонь тушаанагүйбди. Жэшээлхэдэ, Яруунын районой түбтэ олон жэлэй саада тээ эхилһэн гостиницын барилга унжагайранхай. Мүнөө болотор тэрэ гостиницын хэзээ ашаглагдахань мэдэгдэнэгүй. Улаан-Үдэдэмнай эхилһэн 13 дабхартай гостиницын барилга түргэнөөр ябана гэхын аргагүй.

Тэрэшэлэн «Буряттремстрой» нэгэдэлэй барилга-заһабарилгын 11 организаци байгша оной 2 һарын түсэбые дүүргэбэгүй. Гүрэнэй түсэб дүүргэнгүй ябадаг ушар али олон дайралдана. Ушар иимэһээ бүхы зиндаагай хүтэлбэрилэгшэдэй урда табидаг эрилтэнүүдээ шангадхаха ёһотойбди. Барилгын материалнуудые алмаха, хүдэлмэриин шанар, ажалай журам һайжаруулха талаар хэмжээнүүд абтажа байнхай. Ажалша коллективүүд КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэ үндэһэлэн ажалай журам һайжаруулха, тэрэнэй ашаар ажалай ба үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхээр шиидэнхэй байһанаа мэдүүлээ. Энээнэй саашадаа амжалта туйлаха хэрэгтэ шухала арга нүхэсэлэн болохо байһаниинь эли.

АЖАЛАЙ МИНУТА БҮХЭНИИЕ ГАМНАЯ

Нэгэдэхи ательегэй коллектив «Бурятшвейбыт» нэгэдэл соогоо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябадаг юм. Тэдэнэр арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёр жэлэй түсэбые урагшатайгаар дүүргээд, байгша ондо бэелүүлхээр дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан байна. Энэ коллективэй эршэтэ ажалые иимэ нэгэ жэшээ гэршэлнэ: хэрбээ «Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэ бүхэнэй дунда зэргээр 1982 ондо 182 түхэриг болгоо һаань, нэгэдэхи ательегэйхид 268 түхэригтэ хүргэһэн байна. Ф. Ю. Манулина, Л. М. Труфонова, Л. С. Жданова, Л. В. Бондарь, Н. И. Кантарова гэгшэдэй ударидадаг бригаданууд олон жэлэй туршада эрхимээр ажаллажа, үндэр бүтээсэ туйладаг болонхой. Жэшээлхэдэ, Ф. Ю. Манулинагай бригадынхид «Ажалай минута бүхэниие гамная!» гэһэн, Л. М. Труфоновагай бригада «Ажалай журам нэгэшье хүмнай эбдэхэгүй!» гэһэн уялгануудые абаһан байна. Ажалай журам наринаар сахидаг, даалгагдаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг тула амжалтанууд туйлагдана ха юм. Гэхэтэй хамта ажалдаа хожомдохо, ажалһаа эртэ гаража ошохо, хүдэлмэриин үедэ магазинууд соогуур зайха гэхэ мэтэ ушарнууд дайралдадаг гэжэ ателье даагша А. С. Кузина коллективэйнгээ урда элидхэл хэхэдээ хэлэбэ.

«Бурятшвейбыт» нэгэдэлэй ахамад инженер Л. И. Петренко элидхэлшын удаа үгэ хэлэхэдээ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ асуудал дээрэ тогтобо. Нэгэдэл дотор үнгэрэгшэ жэлэй дүнгүүдэй ёһоор 219 хүн үдэр бүриингөө даабариие дүүргээгүй гэжэ тэрэ мэдээсээ. Тиихэдэ оройдоо хоёр ателье үнгэрэгшэ жэлэй түсэбые дүүргээгүй. Ажалаа хэнгүй зайгуултаха ушарнуудай үсөөн байбашье, ажалдаа хожомдохо ябадал али олон дайралдана гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолбо. Ажалай журам эрид һайжаруулһанай ашаар үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ зорилго табигдана ха юм.

Тус ательегэй мастер Л. М. Лагерева үгэ хэлэхэдээ, зарим ушарта оньһон түхеэрэлгэнүүд хоердохи халаанай үедэ эбдэрдэг, энээнһээ уламжалан оёдолшод ажалгүй мини һууха баатай болодог, гэжэ шүүмжэлбэ.

Оёдолшодой бригадир Ф. Ю. Манулина үгэ хэлэхэдээ, магазинууд болон автобусуудай хүдэлмэриие һайжаруулха шухала гэжэ тэмдэглэбэ. Ажалдаа ерэхэдээ гү, али ажалһаа гэртээ ошоходоо, ехэ сагаа гээхэ баатай болонобди гэбэ. Автобусуудай муугаар ябадаг дээрэһээ заримдаа ажалдаа хожомдохошье ушар гарадаг.

Ательегэй арадай хиналтын бүлэгэй түрүүлэгшэ С. С. Мелещенко, эсхэгшэд Н. А. Маковеева, А. Н. Данилова болон бусад үгэ хэлэхэдээ, ажалай журам саашадань улам һайжаруулан, тэрэнэй ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ёһотойбди гэжэ зааһан байна. Тэдэнэр ательегэй хүдэлмэрилэгшэдэй амарха, ажалай эрхэ байдал һайжаруулха асуудалнуудта горитой анхарал хандуулба.

Суглаанда хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр, ажалай журам, ажалай эрхэ байдал саашадань һайжаруулха тухай тодорхой тогтоол баталан абаба.

С. ОЧИРОВ.

ФОТОРЕПОРТАЖ

«Буряттрикотажбыт» нэгэдэлэй нэхэлгын цехэй коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн хоёр жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэн алдартай. Тэдэнэр байгша оной эхинһээ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ оролсоод, январь ба февраль һарын түсэбүүдые 109 процент дүүргэбэ. Тус цехэй комсомол-залуушуулай бригада илангаяа һайнаар хүдэлнэ. Партиин гэшүүндэ кандидат, арадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Соведэй депутат Ольга Михайловна Онохова тус бригадые ударидадаг юм. Бригадын гэшүүд Галина Амагзаева, Жанна Хамаева, Ирина Корсукова гэгшэд үдэр бүриингөө даабаринуудые үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ коллективтэ мүнөө Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөн дэлгэржэ байнхай.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: нэхэгшэ Валентина Мочалкина; комсомол-залуушуулай бригадын гэшүүд.

Н. ЕФИМОВЭЙ фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

СОФИДА БАЯРАЙ СУГЛААН БОЛОБО

СССР-эй ба НРБ- ондохи хани бари- илсаа холбоон, нэ- ээ туһалалсалга ту- ворто гар табигда- жэлэй ойдо зорюу- баярай суглаан эндэ

Министрнүүдэй Түрүүлэгшын орлог- онев суглаан дээрэ хэхэдээ, энэ хадаа шэ эрхын, ороной ына бэеэ даагаһан ба ги бэшэ байдалые үүрэнээр хүндэлэл- эһэлһэн Болгариин түрүүшын договор жэ тэмдэглээ. Тэрэ й урда үргэн ехэ эбүүдые нээһэн, со- байгуулхадань найдамтай үндэһэ һуури табиһан байгаа. Мүнөө үеын уласхоорондын орёо байдалда Советскэ Союзтай тогтоогдоһон хани барисаан, харилсаа холбоон социалис гүрэн бүхэнэй аюулгүй байдалай, саашанхи хүгжэлтын найдамтай үндэһэ һуури болодог байна гэжэ НРБ-гэй дүй дүршэл харуулаа гээд элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойтой дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой хэһэн элидхэл соохи эб найрамдалта үгэхэлнүүд асари ехэ удха шанартай байна гэжэ элидхэлшэ заагаа. Варшавска Договорто хабаададаг бусад гүрэнүүдтэй хамта НРБ болон СССР империализмын хандалгануудһаа эб найрамдалые, арадуудай аюулгүй байдалые хамгаалха талаар, буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха талаар нүлөө ехэтэй хэмжээнүүдые абана.

Социализмын замда НРБ-гэй туйлаһан түүхэтэ амжалтанууд хадаа Советскэ Союзтай, аха дүү бусад социалис оронуудтай харилсаа холбоо тогтооһоной үрэ дүн болоно. Тэрэ эб найрамдалые сахин хамгаалгада, амгалан ёһоор зэргэ оршолгодо ленинскэ ёһо гуримуудые баталалгада эдэбхитэй хубитаяа оруулна гэжэ элидхэлшэ түгэсхэлдөө мэдүүлһэн байгаа.

ПЛ-эй ЦК-гай СЕКРЕТАРИАДАЙ ТОГТООЛ

ТЬЯН. НРПЛ-эй гдаһаар 28 жэлэй ндэрлэхэ тухай Лао- Арадай-революционно ЦК-гай Секрета- тогтоол толилогдобо. э үедэ парти болон ад партиин III съез- хэтэ шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна гээд документ дотор заагдана. Тэдэниие амжалтатайгаар бэелүүлхын тула пролетариадай диктатурые бэхижүүлхэ, обществын ажабайдалда партиин гэшүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ, гүрэнэй аппарадай хүдэлмэриин ашаг үрэдэ онсо анхаралаа хандуулха шухала.

Индохитадай арадуудай аха дүү ёһоной холбоон хэлбэрилшэгүйгөөр бэхижүүлэгдэжэ байна гээд тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

ЯДЕРНА ДАЙНАЙ АЮУЛЫЕ САРАХА

Ядерна дайнай зайсуулан сараха ашаг үрэ ехэтэй хэм- ые абаха шухала гэ- риин мэдээжэ по- нэ ажал ябуулагша, Генеральна секре- һан Курт Вальдхайм ээ.

дайнай аюулые н сараха гээшэ ма- хын түрүүшын зо- болохо ёһотой гэжэ «Курир» газетэдэ толилуулһан статья соогоо тэрэ бэшэнэ. Ядерна буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгэ, тэдэнэй шанарыень һайжаруулга бүхы дэлхэй дээрэхи аюулгүй байдалда уршаг тойбо татаха байна. Хүн түрэлтэнэй бүтээһэн али бүхы зэбсэгэй хэзээ нэгэтэ байлдаанай талмай дээрэ хэрэглэгдэдэг байһые элирхэйлэн харуулһан түүхын һургаалнуудые мартажа болохогүй гэжэ К. Вальдхайм тэмдэглээ. Энээниие хараада абажа, ядерна буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые зогсоохо, энэ талаар шухала хэлсээнүүдые баталха хэрэгтэй.

ИЗРАИЛИИН ГЭМТЭ ЭРЭГҮҮДЫЕ ЭЛИРҮҮЛХЭ

ИО. Ливанда Израи- үүдхэһэн гэмтэ хэрэ- элирүүлхэ талаар тын уласхоорондын ал Японой ниислэл нээгдэбэ. Японой, эй, Индиин, США-гай, иин, Хитадай ба бу- ронуудай политическэ нитын ажал. ябуу- д, юристнүүд, эрдэм- ёлой ажал ябуулаг- абаадана.

Ливанда эсэргүү Тель-Авивай зэбсэгтэ эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые, амгалан тайбан хүнүүдые — палестинынхидые, ливанайхидые олоор алаһыень хараһан хүнүүдэй хэлэһэн үгэнүүд трибуналай сессинүүд дээрэ шагнагдаха.

Японой профсоюзуудай генеральна соведэй түрүүлэгшэ М. Макиэдэ трибуналые нээлгэ дээрэ үгэ хэлэбэ. Тель-Авив Ливанда эзэрхэг түримхэйгээр добтолходоо, палестинын араб арадые үгы хэхэ гэһэн зорилготой байгаа гэжэ дэлхэйн слоринтын эмхи эрид буруушаана гээд тэрэ тэмдэглээ. Эдэ ябуулгануудые дэлхэйн хоёрдохи дайнай жэлнүүдтэ нацистнуудай үүдхэһэн зэрлиг муухай гэмтэ хэрэгүүдтэй сасуулжа болоно гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Трибуналай секретариадай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн, Японой мэдээжэ уран зохёолшо М. Ода сугларагшадта хандан, үгэ хэлээ.

МҮНӨӨ ҮЕЫН ШУХАЛА ЗОРИЛГО

БЕРЛИН. Ядерна дайнай аюулые зайсуулан саража, амгалан байдалые хангахаһаа шухала зорилго мүнөө байхагүй гэжэ СЕНП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ЦК-гай секретарь К. Хагерай «Айнхайт» журналда толилуулһан статья дотор хэлэгдэнэ.

Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүд Прагада баталан абаһан Политическэ Декларации соогоо газар дэлхэй дээрэ хүгжэлтэ дэбжэлтые, эб найрамдалые хангахын аша туһада уласхоорондын үргэн ехэ харилсаа тогтоохыень уряалһан байгаа. Нэгэ нэгэндээ зүрюугээр сэрэгэй хүсэ хэрэглэхэгүй, амгалан ёһоной харилсаа тогтоохо тухай договор баталхыень тэдэнэр НАТО-гай гэшүүн-гүрэнүүдтэ дурадхаба.

Советскэ Союз болон социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронууд Прагада Политическэ Декларациие баталхадаа, социализм болон эб найрамдал таһаршагүй холбоотой гэжэ бүхы дэлхэйдэ үшөө дахин элирхэйлэн харуулһан байгаа. Уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулхые оролдожо байһан бүхы хүсэнүүдтэй хөөрэлдөө хэхээр, харилсаа холбоо тогтоохоор бэлэн байһанаа тэдэнэр мэдүүлээ гэжэ статья соо тэмдэглэгдэнэ.

ҮНДЭР СЭГНЭЛТЭ

КАБУЛ. НДПА-гай ЦК-гай Политбюрогой, ДРА-гай Революционно Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй хамтын заседани НДПА-гай ЦК-гай Генеральна секретарь, ДРА-гай Революционно Соведэй Түрүүлэгшэ Б. Кармалиин түрүүлэлгэ доро эндэ болобо.

НДПА-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРА-гай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ, конференцидэ хабаадаһан Афганистанай делегациие толгойлогшо С. А. Кештманд бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонорой Делидэ болоһон VII конференци дээрэ ДРА-гай делегациин бэелүүлһэн ажал ябуулга тухай элидхэл хээ. Империализмын хүсэнүүдэй эзэрхэг түримхэй политикын газар дэлхэй дээрэхи амгалан тайбан байдалда аюул тохёолдуулжа байха үедэ болоһон конференциин хүдэлмэриие тэрэ үндэрөөр сэгнэбэ. ДРА-гай делегациие толгойлогшо империализмын ба эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдтэй тэмсэхэ хэрэгтэ, дайн байлдаас зайсуулан сараха, эб найрамдал хангаха хэрэгтэ ехэ үүргэ нүлөө үзүүлһэн конференциин дүнгүүд шухала удха шанартай байна гэжэ ДРА-гай делегациие толгойлогшо хэлэбэ.

Социалис оронуудай ба бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй хүдэлөөндэ ородог бусад хэдэн гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй С. А. Кештмандын хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые заседанида хабаадагшад хаража үзөө гээд Бахтар агентство мэдээсэнэ.

ДАЙНДА ЭСЭРГҮҮ КОНФЕРЕНЦИ

ЯУНДЕ. «Буу зэбсэгүүдые хинахын, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряахын түлөө тэмсэлдэ Африкын оронуудай дүүргэдэг үүргэ» — гэһэн темэтэй дайн дажарта эсэргүү конференци ниислэл хотын университедтэ нээгдэбэ. ЮНЕСКО тэрэниие эмхидхэһэн байгаа.

Африкын ба бусад районуудай залуу гүрэнүүд буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалга болиоулхые ехэтэ хүсэнэ гэжэ Камерунай мэдээжэ эрдэмтэ профессор Ж. Овона уулзалгын үедэ мэдүүлээ. Буу зэбсэгүүдые ехээр бүтээн гаргалга бүхы арадуудай социально-экономическа хүгжэлтын, үлэсхэлэн хооһон байдалтай, үбшэн тахалтай, үзэг бэшэггүйдэлгэтэй тэмсэлэй эрилтэнүүдтэ хэрэглэгдэхэ айхабтар ехэ мүнгэ зөөриие үрэбхидэг байна гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Африка түбиндэхи эб найрамдал болон аюулгүй байдалда ЮАР-ай эзэрхэг түримхэй расис захиргаанай зүгһөө хоро хүргэгдэнэ. Тэдэнэр энэ түбидэ мүнөө үеын эгээл хүсэн түгэс буу зэбсэгтэй, түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдтэй болонхой гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ. Преториин зонхилогшод бэеэ дааһан байдалтай хүршэ оронуудта эсэргүү һүйдхэлтэ ябуулгануудые, хардалга гүрдэлгэнүүдые үүдхэхэдээ, ороноо хамгаалхын тула айхабтар ехэ мүнгэ һомолхыень тэдэниие баадхана.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙҺОНИН

БУЛГАНАЙ МҮРӨӨР

Үбэлэй агнууриин хаһа дүүрэжэ, ангуушад тайгаһаа удаа дараалан бусажа ерэбэ. Хада уулата Түнхэнэй районой ой тайгада илангаяа хэрмэн, булган урда жэлнүүдэйхидэ орходоо һэргэлгүй үсөөн байба. Энээнэй шалтагааниинь гэхэдэ, үнгэрһэн зуун ангуудай эдихэ хоол болохо һамар, жэмэс, һараһа болон бусад ургамал хомороор ургаһан байгаа. Тиимэһээ ангууд эдеэ хоол бэдэржэ ондоо тээшэ нүүшэн ха юм. Иимэ хүшэр хүндэ жэлдэ ёһотойл үсэд оролдохотой, эсэхэ сусахые мэдэнгүй, гүнзэгы саһа малахан, хада уула дабаһан ангуушад лэ олзотой бусадаг гэхэшэ.

Мелентий Львович Подлосинский бүхы наһаараа ой тайгатай нүхэсэйн хүн. Тэрэ Саян уулын хормойн түг тайгын тэгэндэ оршодог Хандагайта гэжэ газарта олон харуулшанай гэр бүлэдэ түрэһэн намтартай. Мелентий хара багаһаа эсэгэеэ, аханараа дахажа ябахадаа ой тайгын нюуса, ан амитадай абари зан һайн мэдэхэ болоһон, ангуушанай мэргэжэл шадабарида һураһан юм. Харин һүүлэй һүүлдэ район соогоо сууга ангуушадай нэгэн болоһон намтартай.

Нютагай мэргэн ангуушан гуша гаран жэлдэ агнуури хэнэ. Тэрэнэй бариһан ангуудые тоолохо болоо һаа, захадань гарахаар бэшэ юм. Ямаршье сагта тайгаһаа олзотой бусадаг. Үнгэрөөд байһан гуша гаран жэлэй туршада Түнхэнэй коопзверопромхозой болон Ахын госпромхозой штатна ангуушан болоод ябахадаа тэрэнэй хоёр районуудай ой тайгаар ябаагүй газарнууд үгы тоонол ха.

Мелентий Львович үнгэрһэн үбэл Иван хүбүүнтээ Хамар-Дабаанай шэлэнүүдтэ оршодог Утулик гэжэ газарта агнуури хэжэ ябаһанаа бусажа ерэбэ. Хүбүүниинь табадахи жэлээ эсэгэтээ хамта агнуурида ябадаг. Тэрэ энээхэн үе соогоо ямаршье бэрхэ ангуушанһаа дутуугүй дүршэлтэй болоходо үрдинхэй. Намартаа Эрхүүгэй агнуури эрхилэлгын техникумдэ орожо һураха хүсэлэнтэй.

Эсэгэ хүбүүн хоёр үнгэрһэн жэлэй октябрь һарада агнуурида гараһан байгаа. Шэнэ жэлдэ тайгаһаа бусахадаа ерэхэдээ хоюулаа 20 булга, 10 хэрмэ, 2 һолонго, 4 үен олзотой бусаа бэлэй. Харин мүнөө февраль һарын һүүл багаар бусахадаа 20 булганай, 3 һолонгын, 5 үенэй арһа асаржа тушаагаа. Энээнһээ гадна 3 буга алажа, 270 килограмм мяха гүрэндэ тушааһан байна. Мүн лэ нэгэ эмэ шонын арһа тушаажа, 150 түхэригэй шанда хүртөө.

— Энэ жэлэй агнууриин хаһада ангуудай хомор байһан дээрэһээ холо ябажа агнаха баатай болообди, — гэжэ Мелентий Львович хөөрэнэ. — Зарим үедэ хүбүүнтээ арбаад хоногой туршада бэе бэеэ харалсадаггүй байгаабди. Илангаяа хэрмэн хомор байгаа. Булганшье хадын үбэртэ баһал хомороор дайралдаа. Тэдэнэй мүр ехэнхидээ хада уулануудай оройгоор, хүнэй дабажа гарашагүй эгсэ байсануудта үзэгдэдэг байба. Тиимэһээ аюултай газарнуудаар ябажа, капкануудые табидаг байгаабди, — гээд тэрэ үгэеэ үргэлжэлүүлнэ.

Үнинэй ангуушан гансашье агнуури хэдэг бэшэ, мүн тэдэнииие олошоруулха арга бэдэрдэг, үлэн хооһон сагта нэмэлтэ тэжээл (хатааһан һархяаг, һамарай үлэгдэл, туруута ангай гэдэһэ дотор) мүр дээрэнь орхидог юм. Тиимэһээ тэрэнэй агнуури хэдэг участогта ан элбэг байдаг юм.

Үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдээр Түнхэнэй районой коопзверопромхозой ангуушадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ М. Л. Подлосинский түрүү һуури эзэлжэ, «Районой чемпион» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Энээнһээ урдахишье жэлнүүдтэ тэрэ хэдэн удаа «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан, нэгэ дахин ВДНХ-гай алтан медальда хүртэһэн байха. Алтан намарһаа эхилэн булганай мүр мүшхэн ой тайга махадаг мэргэн ангуушанай үбсүүе шэмэглэн гоёодог Улаан Одоной орден, «Шэн зоригой түлөө», «Варшавые сүлөөлһэнэй түлөө», «Берлиниие абаһанай түлөө» гэһэн медальнууд тэрэнэй Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ баатар габьяа харуулһые гэршэлжэ үгэнэ.

В. ТУЛАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эсэгэ хүбүүн хоёр.

Авторай фото.

АМАРНА, СЭНГЭНЭ

Шэнэ-Бэрээн тосхоной ажалшадай, илангаяа залуушуулай сүлөөтэй сагаа һонирхолтойгоор үнгэргэхэ хэрэгтэ тосхоной Соёлой ордоной хүдэлмэрилэгшэдэй хубитань ехэ. Соёлой ордоной хүдэлмэрилэгшэдэй хүдэлмэриин түсэб Шэнэ-Бэрээнэй заводой партийна, профсоюзай, комсомолой комитедүүдэй зүблөөнүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг юм. Тиимэһээ түсэблэгдэһэн элдэб хэмжээ ябуулга үнгэргэхэ хэрэгтэнь заводой хүдэлмэришэд, нютагай залуушуул эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, амаралтаяа зохидоор үнгэргэдэг, нютагайхидаа хүхеэдэг, сэнгүүлдэг юм.

Зүүн Сибириин соёлой институдай, соёл-гэгээрэлэй училищиин Соёлой ордоной залуушуул болон комбинадай хүдэлмэрилэгшэд сугларжа, тусхай программа зохёоһон байна. Һаяхан эдэнэр районойнгоо ажахынуудаар ябажа, концерт харуулаа.

Л. ВИЛЬМОВА.

Загарайн район.

ТОСХОНОЙ ШАРАЙ ХУБИЛНА

Баргажан тосхондо һүүлэй хэдэн жэлэй туршада олон тоото барилганууд бодоно. Мэнэ һаяхана тосхоной үшөө нэгэ шэнэ үйлсэдэ Производственная гэһэн нэрэ үгтэбэ. Шэнэ үйлсын хоёр хажуугаар хоёр байратай модон гэрнүүд ербын бодонхой. Эдэ гэрнүүдтэ гол түлэб мелиораторнууд орожо түбхинэбэ.

Эндэхи барилгашад үнгэрһэн жэлдэ 18 байратай хоёр гэр ашаглалгада үгөө һэн. Байгша оной дүүрэтэр ашаглалгада тушаагдаха үшөө нэгэ ехэ гэрэй барилга түлэг дундаа.

Һүүлэй үедэ районой нютаг бүхэндэ шэнэ гэрнүүд олоор баригдана. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ районой колхоз, совхозуудай 27 бүлэ шэнэ гэрнүүдээ толлоо һэн. Мүнөө Баргажан тосхондо «Госкомсельхозтехникын» отделениин комбайнуудые заһабарилха депо, больницын комплекс, Баргажанай-Адагта эдеэ хоолой томо магазинай барилга түлэгтөө оронхой.

Харгы заһабарилгын 599-дэхи управлениин хүдэлмэришэд энэ хабартаа Баргажан тосхоной Дзержинскиин нэрэмжэтэ гудамжые асфальтаар хушаха юм.

Н. ГАЛДАНОВ.

НАРҺАТЫН ҺУРГУУЛИДА

МОСКВА ПУТЕВКООР...

Һайнаар һурадаг, эрхим журамтай байһанайнгаа түлөө Нарһатын дунда һургуулиин 9-дэхи «б» классай һурагшад хабарай амаралтын үдэрнүүдтэ путевкоор Москва ошохо эрхэдэ хүртэбэ. Географиин ба биологиин баян дүршэлтэй багшанар Ц. Цыденова Н. Байбородина хоёр аянай үедэ һурагшадые хүтэлбэрилжэ ябаха юм.

НЭРЭ ХҮНДЫЕ ХАМГААЛХАНЬ

Ородой даамаар районно мүрысөөндэ Нарһатын дунда һургуулиин һурагшад Б. Батоев, С. Вахрамеев, Б. Балданов, Л. Тузикова гэгшэд илабад. Хабарай амаралтын үедэ тэдэнэр ородой даамаар ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Чудо шашки» клубай шанда хүртэхын түлөө Хэжэнгэдэ үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ районойнгоо нэрэ хүндые хамгаалхань.

Ц. ЖАЛСАНОВА,
«Улаан туяа» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

БАУНТЫН РАЙОНДО

ХАРАЛГА ЭХИЛБЭ

Партиин райкомой шиидхэбэреэр Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойн баярта зорюулагдаһан уран һайханай коллективүүдэй харалга эдэ үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэжэ байна.

Баунтын райпогой хүдэлмэрилэгшэ районой соёлой байшанда бэлиг шалабаряа харуулба. Тэдэнэй гүйсэдхэһэн дуун болон хатарнууд харагшадай халуун альга ташалгаар угтагдажа, эрилтэ ехэтэй жюриин һайшаалда хүртэбэ.

Удаань Баунтын дунда һургуулиин уран һайханай коллектив Буряад ороной ойн баярта зорюулһан концертэеэ табиба. И. Петров, А. Белалов, Р. Доржиев гэгшэдэй шадамар бэрхээр гүйсэдхэһэн «Минии арми» гэһэн дуун, Л. Минсева Е. Янженцын хоёрой уян нугархайгаар гүйсэдхэһэн хатар жюриин үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Дунда һургуулиин хүгжэмэй ба дуунай багша П. В. Серов нютагайнгаа соёлой ажабайдалда эгээн эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Харалгын концертдэ тэрэнэй гүйсэдхэһэн дуунууд суглаарагшадые баясуулжа, бэлиг шадабаринень дахин гэршэлбэ.

БАЯН ОЛЗО

Багдаринай коопзверопромхозой ангуушад тайгаһаа баян олзотой бусаба.

Виктор Николаевич Божедомов баян дүршэлтэй ангуушан гэжэ район дотороо үнинэй мэдээжэ юм. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр нёдондо 1-дэхи һуурида тэрэ гаража, «эрхим ангуушан» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн.

Мүнөө агнууриһаа бусахадаа В. Н. Божедомов хэрмэнэй, шандаганай болон булганай 18 арһа тушаагаа. Ангуушад Г. Н. Запрегаев М. Ф. Контелов хоёр тус тустаа булганай 12 арһатай бусаба.

ШАТАРАЙ КЛУБ

Багдаринай соёлой байшанда шатарай клуб нээгдэжэ, В. Ниндаков энэ клубай түрүүлэгшээр томилогдобо.

Эндэ һаяхан түрүүшын мүрысөөн үнгэргэгдөө. Шатараар наадаха дуратайшуул олоороо суглараа. Алта олзоборилогшо М. А. Глотов шатарай клубай түрүүшын чемпион болобо.

А. ЦЫРЕНОВ.

ЭДИР БИОЛОГУУДАЙ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД

Биологёор һурагшадай дунда үнгэргэгдэдэг республиканска олимпиадада Тээгдын дунда һургуулиин һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болонхой. Жэшээлхэдэ, һая үнгэргэгдэһэн 10-дахи олимпиадада манай һургуулиин 10-дахи классай һурагша Юра Молонов эрхимлэжэ гараа һэн. Тиихэдэ һурагшад Л. Жигмитова, Г. Дамбаева гэгшэд шангай һууринуудые эзэлээ юм.

Хүдөөгэй һурагшадай энэ амжалта манай һургуулида хэгдэжэ байдаг ойлгууламжын болон хүмүүжүүлгын ажалай ехэ үрэ мүн. Тэдэнэй ашаар һургуулияа дүүргэһэн залуушуул эхэ нютагайнгаа ажахыда үлэжэ, Эдэ хоолой программые бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулан ажалладаг гэхэшэ. Илангаяа һургуулиин биологиин багша Г. Е. Молонова нютагайнгаа болон Хүрьбын леспромхозой үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй һурагшадаа ходо уулзуулжа байдаг гуримтай.

Эндэхи һурагшад һургуулиингаа дэргэдэхи участогһаа жэл бүри баян ургаса хуряадаг, теплицэ соогоо хоморой зүйлэй ургамалнуудые ехээр таридаг. Жэл бүри олон һурагшад эм домто ургамалнуудые түүдэг, орон нютагайнгаа дэбисхэр дээрэ ургадаг, амидардаг ургамал болон амитадай аймагые тодорхойлжо, «Минии Эхэ орон — СССР» гэһэн экспедицидэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

Юра Молонов 1981 ондо үнгэргэгдэһэн һургуулиин лесничествэнүүдэй, байгаалида дуратай эдиршүүлэй Бүхэроссин слет-конкурсдо, харин нёдондо һурагшадай ажалай бригадануудай гэшүүдэй бүхэсоюзна слёдто хабаадалсаа юм. Тэрэ Целиноград хотодо хүнгэргэгдөө һэн.

Э. ДАГБАЕВ,
багша.

Хориин район.

АЖАХЫНУУДААР ЯБАНА

Байгша һарын 15—17-ной үдэрнүүдтэ Захааминай районой ажахынуудай ажалшадай комплексно хангалга болобо. Тэрэниие юун гэжэ ойлгохоб гэхэдэ, КПСС-эй райкомой болон райсоведэй гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд, медигүүд болон библиотекарьнууд, уран һайханай наада харуулагшад хамтаржа, ажахынуудаар ябаһан байна. Тэдэнэр ошоһон лэ газартаа партиин хараа зорилгонуудтай, КПСС-эй ЦК-гай Пленумүүдэй материалнуудтай хүн зониие танилсуулжа, ажаһуудал байдалайнь, соёл болбосоролойнь, оюун бодолойнь талаар хангаһан байна.

Н. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

АЛДАРТА ОЙДО ЗОРЮУЛНА

Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулагдажа шатараар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй табан тур үнгэрбэ.

Сэлэнгын районой шатаршад нэгэдэхи бүлэг соо һайн наада харуулжа байна. М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникумэй командые 3,5:0,5, Хяагтынхидые—3:1, Кабанскын шатаршадые 4:0, Загарайн районой командые 2,5:1,5 очкогоор илажа, тэдэнэр бүхы дээрээ 17 очкотой болоо.

Хоёрдохи бүлэгэй дунда Хэжэнгын шатаршад Бэшүүрэй ба Прибайкалиин командануудые 3:1, мухаршэбэрэйхидые 4:0 очкогоор илажа, Түнхэнэй районой командатай (2:2) тэнсээ. Тиигэжэ Хэжэнгын шатаршад 16 очкотойгоор түрүүлнэ, хоёрдохи һуурида 11,5 очкотой Түнхэнэй команда ябана.

• • •

Шатараар «Буревестник» гэһэн спортивна бүлгэмэй областной соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Үдэдэ үнгэржэ байна. Улаан-Үдын Железнодорожно районой 41-дэхи дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша В. Умаров долоон нааданай удаа 6 очкотой түрүүлжэ ябана. Зүүн Сибириин технологическа институдай студентнүүд Э. Халудоров, А. Калмыков гэгшэдые тэрэ шүүжэ шадаа.

Л. ГАРМАЕВА.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Мартын 20-һоо 26 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 20

ГЭР БАЙРЫН-КОММУНАЛЬНА АЖАХЫН БА ХҮН ЗОНОЙ АЖАҺУУДАЛАЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—«Зарядкада зогсогты». 9.55—«Будильник». 10.25—«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 11.25—«Элүүр энхэ байлга». 12.10—«Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ дамжуулга. 12.40—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 13.40 — «Хүгжэмтэ киоск». 14.10—«Аяншалагшадай клуб». 15.10 — Футболоор СССР-эй кубок. 16.40 — Мүнөөдэр —гэр байрын-коммунальна ажахын ба хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр. 17.10 —«Танай бэшэгүүдээр» — хүгжэмтэ дамжуулга. 17.40—«Хүдөөгэй суглаан». 18.40—«Горизонт». 19.40—Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.45—Баримтата фильм. 20.55—«Трест, который лопнул» — олон серитэй уран һайханай фильм (3-дахи сери). 22.00—«Время». 22.35 — ССР Союзай Ехэ театрай артистнуудай концерт. 23.50 — Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 15.00 —Буряад хэлэнэй хэшээл.

Москва. 15… ная соната… Ермоловагай… атрай филь… «Манай ко… хөөрэнэ». 18… Дурна хизаа… «Хождение з… серитэй уран… (7-дохи сери)… — Уран зох… ревтой унш… 21.00—«Амгал… багашуул!». …һаа санаар һ… чемпионат. … дамжуулгадай… тата фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35—«Совет хүнэй аша туһада»—баримтата фильмүүдэй программа. 16.30—И.-С. Бах. «Зургаан прелюди ба фуг». 17.00 — «Эрэлхэг зоригой эхин...»—һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. 15.45—Санын спорт. Трамплинһаа һурэлгөөр дэлхэйн чемпионат. Чехословакиһаа дамжуулагдаха. 18.35—«Ключи от БАМа»—телевизионно баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 18.45—«Байгал»—мэдээсэлэй программа. 19.05 —«Дуунтай уулзалга» гэһэн дамжуулгаһаа (буряадаар).

Москва. 19.45—«Ажалаараа нэрэ хүндэтэй». «Эршэтэ габшагай ажал». Экибастузай түлишын-элшэ хүсэнэй комплексдо дүтэрхы предприятинуудай договорые хүгжөөхэ тухай (2-дохи дамжуулга). 20.15—20.30 —Забһарлалга. 20.35 — Белоруссиин Гүрэнэй Я. Купалын нэрэмжэтэ академическэ театрай табиһан «Павлинка» гэжэ фильм-зүжэг. Я. Купалын зүжэг. 22.00—«Время». 22.35—«Мравинский. Чайковскиин 5-дахи симфони»—телевизионно хүгжэмтэ фильм. 23.40—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.25 —Владимир Петоновой шэнэ номтой уулзалга. 18.05—Арадай дуунуудые гүйсэдхэгшэдэй бүхэроссин конкурсын лауреат Болот Боровой концерт.

Москва. 18.45 — «Манай саад». 19.15— жэлэл.

Улаан-Үдэ. АССР-эй 60 … лаг». 20.25— шуулда».

Москва. нойрсогты, ба… ный челове… 21.15—Уласхоо… 22.00—«Время… ристый фурго… но уран һайха… —Баледэй а… церт.

ВТОРНИК, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40— Үглөөнэй гимнастика. 9.55—Я. Купала. «Павлинка»—фильм-зүжэг. 11.20 — «Рапкан—спортивные гектары» — телевизионно баримтата фильм. 11.35—«Аяншалагшадай клуб». 12.35—Шэнэ һонин. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.30—«Табан жэлэй түсэб—хүн бүхэнэй хэрэг». Телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 16.30— «Уянгата концерт». 16.55—«ПТУ-да ямар мэргэжэлнүүдтэ хайшан гэжэ һургадаг бэ? 17.25—«Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ».

Улаан-Үдэ. 17.55 —«Байгал» (буряадаар). 18.25—«Хэрбээ бригадаар хүдэлхэ гэбэл» гэһэн дамжуулга.

Москва. 19.20—«Почему заяц прячется?»—мультфильм. 19.30—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 19.45—«Арадай уран бэлиг»—телевизионно шэнжэлэл. 20.30—20.45—Забһарлалга. 20.45—«Манай үхибүүд»—кино-зураглал. 20.55—«Карл Маркс. Молодые годы» —телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 22.00—«Время». 22.35—«Ханинарай шэг шарай». 23.20 —«Охотничьи были» — телевизионно баримтата фильм. 23.40— «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00—Француз хэлэн. 2-дохи жэлээ һуража байгшадта. 13.35—«Совет гүрэнэй ба эрхын үндэһэ һуури». 8-дахи класс. Эрхэтэдэй эрхэ. 14.05—«Шатарай һургуули». Эхилэн наадагшадай класс. 14.35 — «Байгаалиие шэнжэлгэ». 3-дахи класс. «Кавказай байгаали». 14.55— «А. Бородинай хүгжэмдэ баатарнуудай образууд». 15.25 — Астрономи. һара. 15.55—«Константин Паустовскиин зохёолнуудые дабтан уншахадаа...» 16.50—Шэнэ һонин. 16.55 — 17.55—Забһарлалга. 17.55 — Үхибүүд болон эдиршүүлдэ зорюулагдаһан хүгжэмэй бүхэсоюзна долоон… Хүгжэмэй һу… рагшадай, ур… лективүүдэй … «На земле, … море».

Улаан-Үдэ. Забһарлалга.

Москва. 21… нойрсогты, б… абгай хөөрэ… тамина»—эрд… фильм. 21.35 … бэлигтэн һон… визионно … уласхоорондо… «Мал адуулат… (Болгари). 22.35 — «А … —уран һайха…

СРЕДА, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.35 — Үглөөнэй гимнастика. 9.50—«Трое из Простоквашино» — мультфильм. 10.10 — «Карл Маркс. Молодые годы» —телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 11.15 —«Ан амитадай аймаг». 12.15—Югославиин хүгжэмэй концерт. 12.35—Шэнэ һонин. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35 — «Сагай уларил шэнжэлгын бүхэдэлхэйн үдэртэ». Баримтата фильмүүдэй программа. 16.10—«Призвание» — телевизионно очерк. 16.40 — «Харюугаа үгэгты, горнистнууд!» 17.25—«Архип Люлька» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм.

Улаан-Үдэ. 17.50—«Байгал». 18.10—Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. «Лимбэ юун тухай дууланаб». 18.40 — Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр П. Ф. Бардаханов үгэ хэлэхэ. 19.00—«Манай партийна ажал хэрэгүүд» гэһэн дамжуулга.

Москва. 19.30—«Мүнөөдэр —түби дэлхэй дээрэ». 19.50—«Эрдэм ухаанай һонин». «Командировкоор Антарктида ошолго». 20.15—20.30—Забһарлалга. 20.30—«Дэлхэйн арадуудай уран бэлиг». Анголо. 20.50 —«Карл Маркс. Молодые годы». — телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм (2-дохи сери). 22.00—«Время». 22.35—Ленинградай телевидени болон радиогой В. Андреевэй нэрэмжэтэ ород арадай оркестрэй концерт. В. Попов тэрэниие хүтэлхэ. 23.30—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55— Дамжуулгын программа. 13.00—Немец хэлэн. 13.35—Түүхэ. 9-дэхи класс. «ГОЭЛРО-гой ленинскэ түсэб». 14.05—«Таанадта, түрэлхид». 14.35—«Намда туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлэгты» —хоёрдохи дамжуулга. 15.05 —«Совет гүрэнэй ба эрхын үндэһэ һуури. Арадай хинагшад». 15.35—«Генетическэ инженери». 16.05 — Э.Хемингуэй. Ажабайдалай ба ажал ябуулгын хуудаһанууд. 16.55 —Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.00—«Байгал» журналай хуудаһануудаар.

Москва. 17.45 — РСФСР-эй габьяата артист. А. Корсаковай концерт… «Архидалга т… 19.00—Долоон…

Улаан-Үдэ. … та, агитатор… литинформат… 21.00—Забһар…

Москва нойрсогты, б… маленького … мультфильм. … ной дураск… градтахи бай… ма. 21.45—Г… мео ба Юл… церт. 22.00—… «Мелья: хрон… —уран һайха… ба). 24.00—Бү… гээр СССР-эй … хын түлөө … мо» (М)—«Е… тайм).

ЧЕТВЕРГ 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 9.55—«Каникулы в Простоквашино»—мультфильм. 10.15 — «Карл Маркс. Молодые годы» —телевизионно олон серитэй уран һайханай фильм. (2-дохи сери). 11.20—«Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!». 12.05—«Уляангирай газар»—фильм-концерт. 12.35—Шэнэ һонин. 15.15—Шэнэ һонин. 15.35 — «Размышления по поводу»—телевизионно баримтата фильм. 16.10—«Шатарай һургуули». Разрядтайшуулай класс. Эндшпиль. 16.10—«Такой большой мальчик»—үхибүүдтэ зорюулагдаһан фильм. 18.15—Олон түмэнэй ленинскэ университет. «Хоёр дэлхэй—хоёр политика». 18.45—Футболоор уласхоорондын уулзалга. Франциин ба СССР-эй суглуулагдамал команданууд наадаха. Франциһаа дамжуулга хэгдэхэ. Забһарлалгын үедэ. 19.30 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.30 — Шэнэ һонин. 20.40—«Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар).

Москва. 20.55 — «Карл Маркс. Молодые годы» — телевизионно олон серитэй уран һайхнай фильм (3-дахи сери). 22.00—«Время». 22.35—Баримтата экран. 23.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—«Буратиногой выставкэ». 13.30—«Виталий Закруткин» — телевизионно баримтата фильм. 14.00 —Социалис Ажалай Герой, Черкасска областиин «Радяньска Украина» колхозой түрүүлэгшэ Л. Иванищенкэтэй һурагшад уулзаха. 14.45—Испан хэлэн. 15.15—«Мүнөөдэр программада...» — фильм-концерт. 15.35—«Самый красивый конь» — уран һайханай фильм. 16.55—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн» (кинохабсаргалта). мүндэлэлгэ … рүүлгын фил… һонин. 17.3… лалга.

Улаан-Үдэ. шуул дуулана… га (буряадаа…

Москва. … һарлалга. «Венгерскэ р… «Амгалан н… шуул!». «Ш… 21.15—Эб н… гаалха совет … лэгшэ Ю. А. … 22.00—«Время… вая ласточка… фильм. 23.50… дуунууд»—ко…

ПЯТНИЦА, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время» 9.35—Үглөөнэй гимнастика. 9.50—«Тайна третьей планеты» — мультфильм. 10.40 — «Карл Маркс. Молодые годы» — 3-дахи сери. 11.15—Спортивна гимнастикаар Олимпиин чемпионууд Л. Латынина, П. Астахова, Н. Кучинская, Л. Турищева гэгшэдтэй һурагшад уулзаха. 12.35—Шэнэ һонин. 15.15—Шэнэ һонин. 15.30—«Грециин национальна үдэртэ — бээз дааһан байдалай үдэртэ». «Элладын газар дээрэ»—кино-шэнжэлэл. 16.10—Ород хэлэн. 16.40—«Москва ба москвагайхид». 17.10—«Эрдэм, техникэ» —киножурнал. 17.20—«Онтохондо айлшаар». «Снегурочка» — мультфильм. 18.45—«Залуушуулай адресууд». Эрдэм, техникын талаар 1983 оной Ленинскэ комсомолой шангай лауреадууд тухай. 19.00 — «Хүн ба хуули». 19.30—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 19.45—«Байгал». 20.05—«Саян» — хүдөөгэй ажалшад тухай дамжуулга.

Москва. 20.55—«Карл Маркс. Молодые годы» — телевизионно олон серитэй уран һайханай хильм (4-дэхи сери). 22.00—«Время». 22.35—«Ородой музей». «Ородой Уран зураашадай холбоон», «Искусствын һонин» гэһэн нэгэдэлнүүд. 23.05—«Хатар, хатар, хатар...» 23.35—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00—«Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай». 13.30—«Гоё һайханиие ойлгодогоор хүмүүжүүлгэ». 14.00—«Англи хэлэн». 14.30—«XVI зуун жэлэй Флоренци» — кино-шэнжэлэл. 15.25—«Эжын һургуули». 15.55—Үхибүүдтэ зорюулагдаһан уран һайханай богони хэмжээнэй фильмүүд. 16.55—«Таанадай һонирхол» — концерт. 17.25 —Шэнэ һонин.

Улаан-Үдэ. 17.30—«Адресат: ТВ». 17.50—Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. «Түрэл газар дээрээ ажаһуунабди». 18.35—«Багашуулые уринабди». «Хүүгэд… гэдэ». 19.00—… рысөөнэй яб…

Москва. 19… саан» — теле… нал. 20.15—… га. 20.30—Ла… концерт. 21… нойрсогты, … маленького … мультфильм. двигатель»—… гын фильм. 2… Хойто зүгэй … дые дуулаха… 22.35—«Свадь… —телевизионн… фильм (1-дэх… ринүүд). … филармонии… жэмэй «Кон… блиин концер…

СУББОТО, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.35—Үглөөнэй гимнастика. 9.50 — «Хэрбээ элүүр энхэ ябаха гэбэл» — физкультурнигуудта зүбшэл. 10.30 — «Спортлотогой» 12-дохи тираж. 10.40—«Таанадта, түрэлхид». 11.10—«Карл Маркс. Молодые годы» (4-дэхи сери). 12.15—«Ургамалай аймаг».

Улаан-Үдэ. 13.00—Хоорой зохёолнуудай концерт. 13.50—«Халаан» — тележурнал (буряадаар). 14.20—Шэнэ һонин (буряадаар).

Москва. 14.30—Арадай уран бэлигэй телевизионно программануудай «Һолонго» гэжэ уласхоорондын фестиваль. Берзенец тосхондо болоһон хурим (Венгри). 14.55—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.10—«Ородой музей». 15.40—«Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». «Тайна тайн»—телевизионно эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 16.40—«Завтра — день рождения бабушки» — мультфильм. 17.00 — «9-дэхи студи». 18.00—«Истоки» — уран һайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи серинүүд). 20.15—20.30 — Забһарлалга. 20.30—Политическэ шэнжэлэгшэ В. П. Бекетовэй хөөрөөн. 21.00—Футболоор СССР-эй чемпионат. «Зенит»—«Динамо» (Минск) — 2-дохи тайм. 21.45—Армениин ССР-эй габьяата артистканууд К. болон Р. Лисицинанууд дуулаха. 22.00 «Время». 22.35—«Гадаадын эстрадын аялга дуунууд». 23.35—«Камчаткын вулканууд» — баримтата фильм. 23.50—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 13.00—«Илагшад». Фронтовой ханинарай клуб. Агаарай 14-дэхи армиин ветерануудай уулзалга.

Улаан-Үдэ. 14.30—Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойдо. «Залуушуулда найдагдаа».

Москва. 15.20—Бүмбэгэтэй хоккейгээр СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн. «Енисей» — «Динамо» (Алма-Ата)—2-дохи тайм. 16.05—Эстониин телевидениин программа. 17.45—«Московские новости» газетын шанда хүртэхын түлөө с… тикаар улас… сөөн. 18.30… оск». 19.00—… мультфильм. энхэ байлга… рүүлгын про… Конькигаар … спортоор СС… суглуулагда… дай мүрысө… хоорондын … «Амгалан … шуул!». «Ш… — Шэнэ к… хай тобшо… «Время». 2… го детства»… уран һайхан… Футболоор … нат. «Дина… до» (М.)—2…

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. БАМ-ай түүхэ. «Дабаан дээгүүр поезд ябана»—түрүү бэшэг. «Республикын ойн баярые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө» материалнуудай суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. КПСС-эй ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө. «Хүдэлмэришэдэй суглаанай үүргэ» —материалнуудай суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда. «Марксай үнэн үгэ» — КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институдһаа репортаж (ТАСС-ай материал).

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Паспорт барюулалгын һайндэр — С. Тюлюкинэй корреспонденци. Журналист нүхэд тухайгаа. «М. Минеевэй фо… гэгшын с… үдэрэй … бари. Т… рамма. С…

Р. …

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам редактора—2-62-62 отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, машинное бюро—2-57-63, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Гос… ственного комитета Бурятской АС… делам издательств полиграфии и … ной торговли. Н-01354. Заказ № 66. Индекс …